

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Algemeene Kennisgeving. — Bij Mooy's Atlas der Protestantische Kerk in Ned.-Indië, door Mr. Drs. P. A. F. Blom. — De arbeidskrachten in Suriname. — Van Week tot Week — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvijs. — Persoverzicht uit de Indische Bieden: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Inheemsche en Mal.-Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Berichten der Afdeelingen: I. Bergen op Zoom. II. Breda. — Meded.: I. Van de Redactie, II. Van het Informatie-Bureau.

ALGEMEENE KENNISGEVING.

De contributie van dengene, die na 1 October als lid toetreedt, geldt tevens voor het eerstvolgend jaar. (Art. 2 H. R.)

Bij Mooy's Atlas der Protestantische Kerk in Nederl.-Oost-Indië,

door
Mr. Drs. P. A. F. BLOM.

II.

Hebben wij onlangs¹⁾ gezien, hoe de missie in Oost- en West-Indië haar arbeid opgezet heeft, een beeld van de zending geeft Mooy's atlas voor West-Indië in het geheel niet; voor onze Oost met dien verstande, dat enkele zendingsgenootschappen slechts terloops worden genoemd, andere geheel vergeten zijn. De bedoeling trouwens van dit (boek) atlas is alleen: aangeven de Protestantische Kerk.

We zullen in een vervolg laten zien den omvang van de zending in het algemeen.

Voor zoover de Protestantische Kerk aangaat vallen te onderscheiden de predikantsressorten en de hulppredikersafdeelingen, de laatste zijn, met andere woorden, de rersorten der zending, voor zoover van deze Kerk uitgaande.

A. Predikants-ressorten.

JAVA.

Java telt er een en twintig.

1. Batavia met 5 predikanten, 1 godsdienstleeraar en wel voor de Maleisch sprekende leden der gemeente en niet-gegraderde militairen en een Inlandsch leeraar voor den arbeid onder de Inlandsche Christenen zelf.

(Voorts verdienen vermelding een Gereformeerde gemeente, de Methodisten, de Vrij-Katholieken, Zevendedags-adventisten, Leger des Heils en de Theosophische gemeente.)

2. Meester-Cornelis, met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche Christengemeente. Te Depok is een hulpprediker voor de Inlandsche gemeente aldaar en een Inlandsch leeraar te Toegoe.

3. Buitenzorg, met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche christenen (als zoodanig doet dienst de hulpprediker van Depok), alsmede een godsdienstprediker.

4. Soekaboemi met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche christenen, (terwijl er ook een zending is voor de Soendaneesch Evangelische gemeente).

¹⁾ Men zie het K. W. van 17 October j.J.

MAISON MODERNE

Lederwaren - Parfumerieën - Bijouerieën

LANGE POTEN No. 5 5726

PASSAGE No. 32-34

WEIMARSTR. 163-165

DEN HAAG :: TEL. 35446

Schitterende en uitgebreide keurcollectie

AVONDTASCHJES

Unique modellen van Parijzer en Weener Huizen

BRILLEN :: PINGENEZ

KIJKERS
FOTO PROJECTIE

P. W. HIELE

Zeiss
Punktal

Hofleverancier 5087
LANGE JANSSTR. 27 - UTRECHT

5. Bandoeng, met twee predikanten, een Europeesch en een Inlandschen godsdienstleeraar, (een Evangelisatie-Vereeniging, het Leger des Heils, Voorts de Nederlandsche Zendingsvereeniging en de Gereformeerde Kerken); te Tjimahi een Europeesch en een Inlandsch godsdienstleeraar voor het garnizoen aldaar.

6. Cheribon met een predikant (en een Inlandsch voorganger voor de gemeente van de Nederlandsche Zendingsvereeniging).

7. Tegal met een predikant.

8. Semarang met twee predikanten en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche gemeente.

9. Salatiga met een predikant en een Inlandsch leeraar te Ambarawa voor de Inlandsche christenen (benevens zendelingen te Salatiga, Ambarawa, Oengaran en Kedoeng Djati der Salatiga-zending).

10. Pati met een predikant (voorts de zending uit Salatiga en een post van de Doopsgezinde zending, Mangaredja en de Christen-Javanen-kolonie Pangoengsen).

11. Soerabaja met drie predikanten, benevens een Europeesch godsdienstleeraar, die het Maleisch sprekende deel der gemeente bedient (voorts werkt hier het Soerabaysch zendingsgenootschap).

12. Madjakerta met een predikant.

13. Pasoeroean met een predikant.

14. Malang met een predikant en een Europeesch godsdienstleeraar, voornamelijk voor de minder goede leden der gemeente en van de militairen van dit garnizoen, alsmede ten behoeve van de Inlandsche gemeente aldaar een Inlandsch leeraar. Er is ook een vestiging te Lawang.

15. Bandawasa met een predikant, die zijn bediening ook uitstrekt tot enkele plaatsen, waar zich Europeanen bevinden op Bali en Lombok.

16. Poerworedjo met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche Christenen, zijnde vooral militairen te Poerworedjo, Gombong en Tjilatjap.

17. Magelang met een predikant, een Europeesch en een Inlandsch godsdienstleeraar, voornamelijk voor het werk onder de Christenen (voorts een Gereformeerd missionair predikant).

JOS. D. NETTEN & Co. - INEFFECTEN

Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Tel. 31201

EFFECTEN

COUPONS

VREEMD GELD

5513

Gouvernante.

Jongedame, 23 jaar, eindexamen Meisjes H.B.S., actes L.O. en Middelbaar Engelsch A, vraagt als **Gouvernante** mee naar Indië te mogen gaan. Desgewenscht verbintenis alleen voor de heenreis. Brieven aan Mejuffrouw L. JANSSEN, Velperweg 27, Arnhem. Referentie: Mr. J. HUGES, Ernst-Casimirlaan 30, Arnhem. 5922

P. v. d. BRUL

VEENESTRAAT 15

Den Haag

Groote sorteering HEEREN-,
JONGENS- en KINDERKLEEDING

Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT
SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

UNIQUE AANBOD

HET IS NUTTIJG

voor een

BONTMANTEL!

Wij leveren eerste klas Bontmantels met
garantie voor uiterst billijke prijzen
Groote sorteering

Persianer, Nerz-
murmel, Veulen,
Mol, Seal, Seal-
Electric, enz., enz.

ONZE RECLAME!

SPORTIEF ³/₄ f 39.—

(Bontmantel grijs en bruin)

Vakkundig repareren - Moderniseeren

„GALERIE MODERNE”
SCHEVENINGEN

GEVERS DEYNOOTPLEIN 16-17-18
Ook 's Winters geopend - Telefoon 54169

ZICHTZENDINGEN OP AANVRAAG

Het Weekblad

dat sinds 55 jaar aan de spits gaat
der Ned. Geïllustreerde bladen, is:

EIGEN HAARD

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden
inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en
abonneert U op den huisvriend van jong en oud

EIGEN HAARD

Vraagt proefabonnement bij de Administratie: Drukkerij v.h. DE ERVEN LOOSJES, Ged. Oude Gracht 88, HAARLEM

ELLN ABEL-MUSGRAVE

Diplom. Gymnastiklehrerin der Dora Menzler Schule (Leipzig); Mitglied des Deutschen Gymnastik-Bundes. Kurse für Damen und Kinder, besonders auch Kurse für Reconvalescenten, die unter tropischem Klima gelitten haben.

Abendkurse für Berufstätige. Einzelkurse. 5928
Wohnung: 45 Ten-Hovestraat, Den Haag, Teleph. 55344.

SCHRÖDER

GROENMARKT - DEN HAAG

TELEFOON 16173

PRACTISCHE

ST. NICOLAAS EN KERSTMIS

GESCHENKEN

LAKMEUBELEN

KAP- EN SCHRIJFTAFELS
BOEKENKASTEN - FAUTEUILS
HOCKERS-FANTASIE-TAFELS
KINDERTAFELS, -BANKEN,
-STOLEN, -SPEELGOEDKASTEN, ENZ.

LEDEREN EN CRETONNEN

CLUBFAUTEUILS

EIKEN BIJZETTAFELS

REIS- EN AUTO PLAIDS

ARNHEM EN OMSTREKEN

KUNSTNIJVERHEIDSHUIS

DIE OLDE MUNTE

BAKKERSTR. 26 - ARNHEM - TEL. 23971

HET ADRES

VOOR SMAAKVOLLE
GESCHENKEN

ZICHTZENDINGEN OP AANVRAAG

N.V. Linnenmagazijn „t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Koningstr. 79, Tel. 26077
NIJMEGEN, Betouwstr. 1, Tel. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen
Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
Baby-uitzetten 5828

INDISCHE UITRUSTINGEN

KAMERBEEK

BAKKERSTRAAT 3

ARNHEM

5610

MODELHOEDEN

CHAPELLERIES EN NOUVEAUTE'S

RAKERS KANTOORBOEKHANDEL

ELECTRISCHE HANDELSDRUKKERIJ
Hommelstraat 11a - Tel. 163 - Arnhem 5566

HET BILLIJKST ADRES HIER TER STEDE.
SPECIAALHUIS VOOR VULPENHOUDERS.

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums

ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT

BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562

NIJMEGEN

6489

Den Leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering ten spoedigste hiervan mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, K.Voorhout 6, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Voorzitter van den Landraad te Soerabaja.

GRONINGEN

Linnenmagazijn „T SPINNEWIEL”

L. VAN POPPEL - GRONINGEN

Oude Boteringestraat 14 - Tel. 3576

TAFEL- EN BEDLINNEN

TRICOTGOEDEREN 5827

HUISHOUDGOED - BÉBÉGOED

Beslist krimprijke wollen Ondergoederen - Indische uitrustingen
Huwelijks- en Bébé-uitzetten -
Prima kwaliteiten - Billijke prijzen

BEZOEKT ZUIDLAREN

(Drente bij Groningen)

HOTEL VAN ESS

EERSTERANGS FAMILIEHOTEL

GARAGE :: TELEFOON 1

J. BECKER - GRONINGEN

Oude Ebbingestraat 52 - Tel. 997 - Opgericht 1875

Speciale magazijnen voor Verlichting, Verwarming
en Sanitair.

Vakkundig personeel. 5825

N.V. MESDAG & Zn's EFFECTENKANTOOR

OUDE BOTERINGESTRAAT 17 - GRONINGEN

GEVESTIGD 1850

Directie: Mr. J. KOOL en Mr. G. MESDAG.
Deposito - Rekening-Courant - Vreemd Bank-
papier - Reiscredietbrieven - Assurantiën
Kluisinrichting - Bewaarplaats voor koffers
en eigen brandkasten. 5826

KUNST- EN ONTSPANNING

ZOEKT U een vertrouwd adres voor Gramophones, platen of muziekinstrumenten?

Wij hebben de grootste sortering van alle bekende merken. 5802

„MUZIEK-SMITH”

NIJWSTRAAT 25, bij de Vlamingsstr.
DEN HAAG - TELEFOON 12883

Fabriek van Muziekinstrumenten
EN GROS - EXPORT

Prijs f 39.50 Leverancier der Leden „Oost en West”

P. J. CRAMWINCKEL - PLAAT- EN KUNSTHANDEL

PIET-HEINSTR. 36 - DEN HAAG - TEL. 31906

Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

FIRMA TENZER

NOORDEINDE 139 a - DEN HAAG - TEL. 14229

Kunstschildersartikelen, Voorwerpen om te snijden, Branden, Beschilderen, enz. Batik-, relief-, celluloid-, penschilder-, glasvernis-, schabloneeren en tarsiaverven. Batik-teekeningen. Atelier voor onderricht. 5899

OPGERICHT 1887

HANDWERKEN
HANDWEVEN
HANDWERKSTOFFEN
GARENS 523

GROOTSTE SORTERING

HOLL. KUNSTWEEFHUIS

MOLENSTR. 7 - DEN HAAG

VAN MARLE & BIGNELL

LANGE VOORHOUT 58 :: 's-GRAVENHAGE

KUNSTVEILINGEN - MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN 5888

OP AANVRAGE WORDT CATALOGUS TOEGEZONDEN

CONCERTDIRECTIE JOHAN KONING

TOUSSAINTKADE 48 - DEN HAAG - TEL. 30036

DILIGENTIA VRIJDAG 29 NOVEMBER
8.15 UUR

2e DANS-AVOND

RADEN MAS

JODJANA

met begeleiding van GAMESAN-ORKEST
NIEUWE DANSSEN

Telegraaf: DE EDELSTE DANSVORM IN DEZEN TIJD.
Kaarten f 1, f 1.50, f 2 en f 2.50. Pl.bespr. dag. a. Diligentia.

18. Djogjakarta met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Christen militairen (voorts heeft de Gereformeerde zending een gemeente).
 19. Soerakarta met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche militairen (ook hier een gemeente der Gereformeerde zending).
 20. Madioen met een predikant.
 21. Kediri met een predikant.

SUMATRA.

1. Padang met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche gemeente (er is ook een zendingsgemeente bediend door de Rijsche zending uit Nias).
 2. Fort de Kock met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche christenen.
 3. Palembang met een predikant (ter hoofdplaats werken ook de Methodisten).
 4. Medan met een predikant (voorts is er een Gereformeerde en Methodistengemeente, de Zevendedags-adventisten en het Leger des Heils).
 5. Pematang Siantar met een predikant (te Seriboe Dolok ligt een vestiging van de Rijsche zending).
 6. Koeta Radja met een predikant en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche militairen.

BORNEO.

1. Pontianak met een predikant (te Singkawang werkt een Amerikaansch zendingsgenootschap).
 2. Bandjirmasin met een predikant en een Inlandsch leeraar te Balik Papan (de Baselsche zending heeft zich in dit gewest gevestigd voor het werk onder de Dajaks).

CELEBES.

1. Makasser met twee predikanten en een Inlandsch leeraar voor de Inlandsche gemeente en een Chineeschen voorganger voor de Chineesche Christenen, voorts een Inlandsch leeraar te Pare, Bantaeng, alsmede op Soembawa besar.
 2. Menado met een predikant, een Inlandsch leeraar te Menado, Gorontalo en te Paleleh (voorts zending op de Sangir- en Talaudeilanden, Bolong Magondou en in het Paloesche het Leger des Heils).

MOLUKKEN.

1. Ambon met twee predikanten (met zending o.m. van Eltheto op Ambon, die ook twee zendingen heeft op de Aroe-eilanden).

KLEINE SOENDA-EILANDEN.

- Koepang met een predikant (zending op Soemba, waar de Gereformeerde Kerken werken; te Endeh op Flores is een Inlandsch leeraar).

B. Hulpprediker-afdeelingen.

De eigenlijke zending der Protestantische Kerk wordt verricht door hulppredikers, die echter behandeld zullen worden met de overige in onze Oost werkende zendingsgenootschappen.

De arbeidskrachten in Suriname.

De heer J. A. Liems te 's-Gravenhage schrijft ons: „De Surinamers, die in de gelegenheid waren de voordracht van ir. E. F. Suringar op 9 Nov. j.l. in Scala te Den Haag bij te wonen, zullen hem zeer dankbaar zijn voor de wijze waarop hij de belangen van Suriname heeft voorgedragen. Ook deze Nederlander is na een kort verblijf met een zekere liefde voor dit gewest in het vaderland teruggekeerd.

De geachte spreker moest, ter wille van de waarheid, naast veel goeds ook op minder gewenschte toestanden wijzen. Zoo b.v. dat van de 46.000 inwoners van Paramaribo er 30.000 niet werken en op de overige 16.000 parasiteeren. Men zou hieruit de gevolgtrekking kunnen maken van grootere onwerkwilligheid dan inderdaad het geval is.

De heer S. Houde het mij daarom ten goede, dat ik naar aanleiding hiervan de opmerking maak, dat 30.000 het officiële cijfer is van als „zonder beroep” aangegevene, maar dat daaronder begrepen zijn: huismoeders, ouden, gebrekkigen en kinderen.

Hoe in Nederland de bevolkingscijfers gegroepeerd worden, weet ik niet, maar op dezelfde wijze gerangschikt, betwijfel ik of de verhouding in Suriname zoo schrikbarend is.

Dat na de opheffing van de slavernij de plantages ontvolkt geraakten, omdat de negers een grooten tegenzin in den plantage-arbeid hadden, is zoo vaak en zelfs van gezaghebbende wijze herhaald, dat het als het ware tot een geschiedkundig feit is verheven. Meestal wordt dit in bewoordingen vervat welke moeten doen gelooven, dat de schuld alleen bij de negers ligt.

Toch weten zij, die de gebeurtenissen — ook van den lateren tijd — hebben meegemaakt, dat dit oordeel herzien moet worden.

Toen ik in 1884, d.i. 11 jaren na de opheffing van het Staatstoezicht op de gewezen slaven, mijn loopbaan als planter begon, was nog op verscheidene plantages — op de een meer, op de ander minder — een negerbevolking aanwezig. Er waren ploegen, die onder eigen hoofdlieden, op accordo, werken op de plantages uitvoerden. Tot ongeveer

HANDELS-DAGSCHOOL

aansluitend op H.B.S. 3-j., of Mulo-School - Eenjarige opleiding in de hoofdvakken, namelijk: FRANSCH-, DUITSCHE-, ENGELSCH- HANDELS-CORRESPONDENTIE, STENO, TYPEN, BOEKHOUDEN, EFFICIENCY - Practische kantoor-opleiding - PROSPECTUS GRATIS

INSTITUTEN „SCHOEVERS”

LEN HAAG - STADHOUDERSPLEIN 3 en 7 - TEL. 52594

Amsterdam: N.-Witsenstraat 3, v.-Baerlestraat 13; Rotterdam: N. Binnenweg 167; Groningen: O. Ebbingstraat 1b

aan het begin dezer eeuw bestond op één plantage de arbeidende bevolking hoofdzakelijk uit negers. Dit laatste is een gemakkelijk controleerbaar feit.

Het verlaten der plantages vond niet alleen zijn oorzaak in tegenzin in het plantagewerk. M.i. zijn de behandeling en behuizing van grooten invloed geweest, ook een zekere mate van persoonlijke onvrijheid.

In elk geval zijn het niet alleen de negers die de plantages verlaten hebben, ook de onder contract aangevoerde Britsch-Indiërs hebben de plantages verlaten en in een sneller tempo. Met de Javanen gaat het niet beter. De oorzaak is m.i. dezelfde als boven gezegd.

Op enkele plantages ziet men dit ook zeer goed in, men bouwt thans betere huizen en geeft terreinen voor teelt van voedingsgewassen, blijkbaar met gunstig resultaat.”

Van Week tot Week.

Dinsdag 12 tot Maandag 18 November.

Een prachtig voorbeeld van hooggestemden burgerzin hebben de kinderen van wijlen Mr. A. E. H. Goekoop, t.w. Mej. Joh. Goekoop te 's-Gravenhage en de H.H. Corn. Goekoop, filosofisch student en Adr. Goekoop, juridisch student, beiden te Groningen, onlangs gegeven door het bekende, mooie landgoed „Sorghvliet” aan den Scheveningscheweg te Den Haag, aan de Regeering, onder zekere voorwaarden, ten geschenke aan te bieden. Voorwaar een vorstelijk geschenk is hier aan de Natie gedaan.

Het Volksraadslid mr. Fruin, candidaat voor het presidium der Vaderlandsche Club, heeft bedankt als lid van het hoofdbestuur van den Pol. Ec. Bond en als redacteur van het P.E.B.-orgaan. Over zijn Volksraadszetel zijn besprekingen gaande.

De heer Kiës heeft bedankt voor het aanbod om het leiderschap van den P.E.B. op zich te nemen gedurende de afwezigheid van den heer Engelenberg.

Uit beide bovenstaande berichten blijkt wel dat de P.E.B. in een ernstigen crisistoestand moet verkeren.

Op het traject Pajacombo—Bankinan (Sum. Westkust) is een autobus bij het achteruitrijden om op de pont te komen, in de Bampar-rivier geraakt. Zes inzittenden zijn daarbij, helaas, verdronken.

In den nacht van Vrijdag op Zaterdag is bij het ontschepen van de passagiers van het stoomschip Bellatrix op de reede van Tjalang een sloep omgeslagen. Zes personen zijn verdronken, een Amboneesch sergeant, een Javaansch infanterist, drie matrozen van de Bellatrix en een Atjehsch passagier. De commandant heeft zich zwemmende gered. Bij een gebrek aan natuurlijke, eenigermate beschutte baaien ter kust van Atjeh, zijn de ontschepingsgelegenheden aldaar nog hoogst primitief en vereischen zij dringend verbetering, ter voorkoming ook van ernstige gevolgen als hier zich weder voordeden.

De rede van Raden Adipati Ario Ahmad Djadaningrat op den 2den dag der Indische Week te Leiden gehouden over „de positie van de Regenten op Java en Madoera in het huidige bestuurstelsel”, werd, onder overgroot belangstelling door den Rector Magnificus, Prof. Dr. N. van Wijk, ingeleid.

De inlandsche leden van den Gemeenteraad van Batavia zijn en bloc afgetreden als protest tegen de passeering van den Hr. Thamrin voor de functie van loco-burgemeester.

Op den assistent Teunisse van de onderneming Boekit Melantang is, zonder eenige provocatie, door een mandoer een aanslag gepleegd, waarbij genoemde Hr. ernstig werd verwond. Krachtig ingrijpen door onverbiddelijke uitsnijding van de diepere oorzaak van dezen kanker zal zijn voortwoekering slechts kunnen stuiten. Het besef rijpt eindelijk, dat tijd en omstandigheden daartoe dringen.

Op 25 en 26 November zal te Medan een conferentie gehouden worden, waaraan deelnemen het hoofd van het kantoor van arbeid, de heer Vrede, de assistent-resident Beck, vertegen-

woordigers van de A. V. R. O. S., de Deli-Plantersvereniging en de Zuid-Sumatra Landbouw- en Nijverheidsvereniging en inspecteurs van den arbeid. Besproken zal worden de wijze van inspectie en de opleiding van de aanstaande inspecteerende ambtenaren.

Mr. R. Fruin, gedelegeerd vertegenwoordiger der D. P. V. en Volksraadslid, keerde na een kort verblijf in Deli, te Batavia terug. Hij constateerde dat men druk doende was het euvel der aanslagen te bestrijden en wees op het strenge straffen der schuldigen en op de gewijzigde houding der Arbeidsinspectie.

Thans zijn alle 42 beklaagden in de tweede strafzaak-Waller voor den Landraad te Langsa gehoord; 33 hebben bekend, 9 ontkennen, van wie 7 toegeven geweten te hebben van de moordplannen.

DANSINSTITUUT
LEND
 BEZUIDENHOUT
 85

Telefoon No. 71164
 Tramlijnen 3-4-7-13
 DEN HAAG

WIJ LEEREN U
 DE MODERNE
 DANSEN IN
 VIER LESSEN

Den Ass.-Resident Oseck is de leiding opgedragen van een reis naar Java, van de vermoedelijke opvolgers der zelfbestuurders (Toenkoe-besar) van Deli, Serdang en Asahan, ter bestudering der cultures en van de bestuursorganisatie.

De Deli Ct. deelt mede, dat een rechtsvervolgving ingesteld zal worden tegen den heer Kanoen, den nieuwen hoofdredacteur van de Warta Deli, wegens het opnemen van een haatzaaïend artikel tegen de Nederlanders.

De Bintang Timoer zal van af 1 Januari a.s. halfwekelijks een Hollandsche editie doen verschijnen, een bloemlezing der artikelen en beschouwingen van het Maleische dagblad.

Op den employé De Bruyn van de S. F. Padjekan, die een inlander betrapte op het onrechtmatig bezit van suikerriet, werd door dezen een aanslag gepleegd.

De bekende Malangsche planter G. J. Zyderhoff lid van den Volksraad, werd ter gelegenheid van zijn 60sten verjaardag op zeer bijzondere en hartelijke wijze gehuldigd.

Hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en „N. R. Ct.”.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

Boeatan's Sint-Nicolaas Uits alling en Speciale Tentoonstelling van Brocaatweefsels uit de Padangsche Bovenlanden.

Nu het echt Hollandsche Sint Nicolaas-feest weer nadert, heeft ook „Boeatan” in hare toonkamers Heulstraat 19, Den Haag, opnieuw eene zeer aantrekkelijke uitstalling gemaakt van allerlei kleinere voorwerpen van Indonesische volkskunst, uit de meest verschillende streken van den grooten archipel, geschikt zoowel voor intieme huishoudelijke geschenken, als tot het feestelijk gedenken van familie en vrienden in ruimeren kring. Er is dit jaar een buitengewoon groote keuze, want zooals wij hier reeds vóór dezen aankondigden, zijn verscheidene nieuwe zendingen uit Indië ontvangen. Om maar enkele dezer vele te noemen: een groot collectie bijzonder fijn en smaakvol Singaporn-vechtwerk in den vorm van pruiken, kluwehouders, sigarenkokers, sleutelmandjes, bakjes en doozen van de meest verschillende vormen en afme-

VOOR EEN BONTMANTEL

NATUURLIJK NAAR
Maison de Pelletiere
SPECIAAL BONTMAGAZIJN
SPUISTRAAT 46-48

WAAROM?

OMDAT DIT HET MEESTE
VERTROUWDE EN
VOORDEELIGSTE
ADRES IS

GRATIS! DE BIJ ONS GEKOCHTE BONTVELLEN
MAKEN WIJ VAKKUNDIGEN
GRATIS OP UW STOFFEN MANTEL

H.H. Secretarissen der afdelingen worden er nogmaals beleefdlijc aan herinnerd, dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen, die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht

HAARLEM

PROFANE EN RELIGIEUZE KUNST
B. H. STEFFENS

ZIJLSTRAAT 65 - TEL. 14340 - HAARLEM
ETSEN EN GRAVURES

15151
UW Adres
voor opnamen
aan HUIS en in
het ATELIER

Fa. A. BLOKDIJK & Zn. - HAARLEM
Opgericht 1900 - Gasthuisstr. 17 - Tel. 10264
LOOD- EN ZINKWERKERS
Sanitaire inrichtingen - Koud- en Warmwater-,
Gas- en Electriche leidingen. 5848

VAN BREEMEN'S BRANDSTOFFENHANDEL
NEEMT PROEF MET ONZE
EERSTE KWALITEITEN
BAKENESSERGRACHT 78 SCHOUWTJESLAAN 23
TEL. 10070 HAARLEM TEL. 10848 5841

J. SMIT & ZONEN
HAARLEM
medestr. 45 - Wagenweg 108
Tel. 10876 Tel. 11633
Botermarkt 19
Tel. 12133 5885

W. J. VAN BUCHEM - HAARLEM
SPEKSTRAAT Nos. 3-5 TELEFOON No. 11494

Magazijn van: Sponsen, Zeemleder, Bezems, Boenders, Dweilen, Tafels, Trappen, Droogrekken, Vuilnisbakken en -emmers, Strijkplanken, Mouwplanken, Slijpplanken, gegalvaniseerde en emaille artikelen, Bedkruiken, Speelgoederen, Mandenwerk en Tuinmeubelen. 5850

ABR. MEIJER

GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TEL. 10476
OUDSTE SPECIAAL ADRES VOOR
JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus
" Wilh Bengel Söhne
DAMES ONDERGOEDEREN: " Ribana
" Miranda
KOUSEN EN SOKKEN 5842

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS
Schagchelstraat 30-32 - Telefoon 11404 - Haarlem
Opgericht 1857.

Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren en wij garandeeren U dan, dat U in alle opzichten tevreden zult zijn. 5856

STOOM WASCH- EN STRIJKINRICHTING
W. H. KLOES & ZONEN
SCHEEPMAKERSDIJK No. 32
TELEFOON 13592 - HAARLEM
SPECIALE AFDEELING FIJNGOED 5870

H. J. FEIJE

HAARLEM :: TELEFOON 11292
Speciaal ingericht voor verhuizingen en bergplaats voor inboedels - Stalhouderij - Transporthandel Goederenvervoer - Eigen motorboten voor passagiers en vrachtdienst. 5843

N.V. HAARL. MELKINRICHTING „DE SIERKAN“
ZIJLWEG 2-8
SIERKAN'S MELK EN MELKPRODUCTEN
DE BESTE
HAARLEM, Tel. 10831-12535 (bestellingen Hoofdkantoor)
ZANDVOORT, Tel. 46, HEEMSTEDEN, BLOEMENDAAL,
AERDENHOUT 5847 BENTVELD

K. E. VAN HUIZEN & Co. - HAARLEM
ZIJLSTR. 6 - TEL. 10630 - POSTGIRO 10635
KOLONIALE EN GRUTTERSWAREN
DELICATESSEN - FIJNE VLEESCHWAREN
CONSERVEN 5869

W. C. BERGISCH - BANDAGIST
NASSAUSTR. 12 rd. - TEL. 11288 - HAARLEM
BREUK- EN BUIKBANDEN NAAR MAAT
Specialiteit in Corset-Buikband-combinatie
Alleenverkoop voor Haarlem en omstreken van de Meyrignac Breukbanden. 5840

UTRECHT

P. DE HAAN - UTRECHT
LIJNPADSTEEG 16-18 Bis 5897
bij de Jeremiestraat - Telef. 11672

Verhuizingen en Auto-Transporten
Door geheel Nederland

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER

Aannemers - Timmerlieden - Metselaars
Taxatie
Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud
TEL. 10633 EN 10084 5900

KIEVITDWARSSTRAAT No. 1 B - UTRECHT

N.V. v.h. J. E. WEENINK - UTRECHT
Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool 9 5
Beveelt zich beleefd aan voor de leveranties van KOLONIALE WAREN COMESTIBLES
GEDISTILLEERD - WIJNEN - LIKREUREN
DONKERE GAARD 6-8 - TELEFOON 10110
Laat 2 X per week aan huis hooren en bezorgen

J. BREEDVELD

NIEUWE KOEKOEKSTRAAT 71 - UTRECHT 5895
TELEFOON 10580
ORTHOPAEDISCH SCHOENMAKER
SCHOENEN VOOR ALLE VOORKOMENDE STAND-
EN VORMGEBREKEN - PLATVOETSCHOEISEL-
RIJLAARZEN - OVERAL TE ONTBIEDEN

N.V. WONINGBUREAU

voorheen
R. WOHRMANN & Co.
(Directeur: H. C. VELDWIJK) 6016
NIEUWSTRAAT 14
TELEFOON 24 :: BAARN
Woninggids gratis en franco

ELECTRISCHE BOEKBINDERIJ „OUDWIJK“
Fa. VAN WIJK & VAN DEN WIJNGAARD
OUDWIJKERDWARSSTR. 104-110 - UTRECHT
TELEFOON 12957 5908 POSTREKENING 114098

Speciaal adres v. Particulier Bindwerk

WONINGINRICHTING
SERREE
OUDGRACHT, 34. JACOBIBROG,
NACHTGAALSTRAAT 22 TO. TIVOL
UTRECHT
BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ
VRAAGT GRATIS
BEGROTING VOOR
HET INSTALLEREN
VAN UW WONING

tingen, allen even sierlijk en zóó stevig van materiaal (gespleten rottan) en afwerking, dat zij meer dan een menschenleven duren kunnen en er wat kleur (wit en zwart) betreft, door 't gebruik steeds mooier op worden, aangezien de soms wat al te scherpe afscheidingen verzacht worden, doordat het gebleekte wit meer roomkleurig, het pik-zwart meer grijsachtig van tint wordt, hetgeen den algemeenen indruk ten goede komt. Oude stukjes van dit vlechtwerk zijn dan ook ware juweeltjes!

Onder de vlechtwerken muntten verder nog uit: Timoreesche Sirihmandjes met hun aardige figuren van veelkleurige insteekreepjes, de veelsoortige tascjes, mandjes en matten uit Mator en andere Padangsche Bovenlanden, de prachtig donkerrood gekleurde zakken en tassen uit de Alaslanden, soms met ragfijn open vlechtwerk versierd. En dan, niet te vergeten: het hoogst artistieke rottan-vlechtwerk der Dajaks, speciaal de matten van Oost Borneo. Een paar fijne zitmatjes werden door Boeatan's zorg tot kussen vervaardigd, die een sieraad zouden zijn voor iedere aristocratische serre of tuinkamer. Wat de sterkte betreft, zouden ze gerust ook als voetkussens dienst kunnen doen, maar daarvoor zijn ze inderdaad te fraai; beter komen zij tot hun recht als hoofd- of rugge-steun op canapé of divan. Zij zijn waarlijk eenig in hun soort!

Verder vindt men er schildpad-, been- en hoornarbeid in de meest verschillende vormen, van praktische haar- en zakkammen af, tot lepel- en pastilledoosjes, waaiers en kettingen toe en hangertjes in gadoera-vorm; allerliefst zijn de briefopeners en vouwbeenen van slanke lijn, het handvat eindigend in twee rondgebogen garoedavlengels, en de wit geboende penhouders met vroolijk rood en zwart gekleurde figuurtjes in top. Maar ook de echte Vorstenlandsche *wajang-koelit* zijn evenals de *wajang-golek* welkome geschenken ter versiering van heeren-studeer- en werk-kamers, het uitgesneden leerwerk komt buitengewoon mooi uit tegen een vensterruit, mooier dan zoo menige alledaagsche hanger van gebrand glas. Het is dikwijls zoo moeilijk om voor man, zoon of vriend een waarlijk kunstvol geschenk te vinden. Lezeressen, gaat dus eens in „Boeatan” kijken!

Maar ook lezers kunnen er best terecht, want voor vrouwelijke familieleden en kennissen zijn er geschenken te keus en te keur, niet alleen onder de prachtige echte Javaansche en Madoeresche, maar ook onder de in den laatsten tijd zoo veel besproken en beschreven *Djambische* batik: buitendien onder al de verschillende ikats, welke zoo goed voldoen als tafel- en divan-kleeden, gordijnen en tochtdeks en de geheele kamer opfleuren kunnen. Gedurig komen kunstzinnige personen, voor nieuwe inrichtingen van jonggetrouwden of na verhuizing, eerst eens in Heulstraat 19 kijken of er iets van hun gading te vinden is en nimmer gaan zij met lege handen weg. Hoeveel te meer zullen o.a. dergelijke doeken als geschenken met Sint Nicolaas of Kerstmis, welkom zijn!

Voor de bezoekers van „Boeatan” valt tevens te bewonderen de speciale tentoonstelling van gouden en zilver-brocaatweefsels, welke er thans gehouden wordt. Reeds voor het uitstalaam liggen en hangen deze adat-kleedingsstukken uit de Padangsche Bovenlanden afkomstig, het oog van iederen voorbijganger frekkend, door hunne smaakvolle kleuren-combinaties, met de metaaldraden doorweven, die er een rijken, warm-gelen zonneglans of een geheimzinnige maanschemering op tooverden. Als shawls en ceintuurs bij avondtoiletten flatteren die Sumatraansche slendangs ten zeerste, terwijl van de kleine stukjes aardige tascjes en boekomslagen, maar ook sierlijke japon- en hoed-garneeringen kunnen worden gemaakt.

De vrij zware *Lampongsche* trouw-sarongs in hun gedempte kleuren, soms door borduurwerk en loovertjes verlevendigd, voldoen bijzonder als gordijnen voor lage kastjes.

Zoo is er oneindig veel in Boeatan's toonkamers te vinden, dat den zoekers naar geschikte feestgeschenken te stude kan komen.

De lezers van het „Koloniaal Weekblad” willen toch Boeatan's streven helpen bevorderen: propaganda te maken voor de Indonesische volkskunst!

Balische cultuurstudie.

Mededeelingen van de „Kirtya Liefrinck-van der Tuuk”. Aflevering 1.

Het verblijvend feit, dat aan de cultuurstudie van Bali in den laatsten tijd meer en meer gedaan wordt, kan blijken uit het volgende bericht, dat wij met groote ingenomenheid uit de Indische bladen hier overnemen:

„Sinds verleden jaar bezit Bali een stichting, welke ten doel heeft de bescherming van het Balische cultuurbezit bij uitnemendheid: de lontarschriften. Zoowel uit den naam: „Kirtya (stichting) Liefrinck-van der Tuuk”, als uit de lijst der twaalf curatoren, van wie slechts de voorzitter en de secretaris-penningmeester Europeanen zijn, blijkt ten duidelijkste hoezeer Oost en West hier samenwerken. Behalve monographiën, geeft de *Kirtya* ook „Mededeelingen” uit omtrent den stand

HOTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”

Buitenhof

Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062

's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD

SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT ROEMEENSCH ORKEST

UITSTEKENDE KEUKEN GERENOMMEERDE WIJNKELDER

van het lontar-onderzoek, die tevens kleinere studies van anderen aard zullen bevatten. De eerste afdeeling is thans, te gelijk met de eerste monographie, te Singardja en Solo verschenen. Zij bevat behalve mededeelingen over de *Kirtya* een viertal bijlagen van wetenschappelijke inhoud. Uit het „voorloopig overzicht van den op Bali aanwezigen literatuurschat” door Njoman Kadjeng kan men zich een denkbeeld vormen van de verscheidenheid en belangrijkheid van de in lontars bewaarde literatuur. Dr. R. Goris geeft een algemeen historische beschouwing over de positie van den ijzersmid, dien bijzonder magisch-krachten persoon, op Bali. Dr. Th. Pigeaud schrijft over „Balineez in de Javaansche geschiedenis”. Herhaaldelijk hebben tochten van Balineesche krijgshenden naar en over Java plaats gevonden: in den tijd na den val van Majapahit heerschten Balineesche vorsten gedurende langen tijd over groote stukken van Java's Oosthoek.

Tenslotte bespreekt Dr. W. F. Stutterheim een klein grafmonumentje uit het Pedjengsche: de „tjandi van Boeboenan”.

Tentoonstelling van handenarbeid.

En dat ook in Nederland meer en meer aandacht gewijd wordt aan het tot voor kort zoozeer vermaade handwerk (volkskunst), lezen wij in de jongste November-aflevering van het maandblad „Handenarbeid”, waaraan wij ontleenen:

„Door samenwerking van het Nederlandsch Schoolmuseum en de „Vereeniging tot bevordering van het onderwijs in handenarbeid in Nederland” heeft zich een commissie gevormd — bestaande uit de heeren: A. J. Straatman en dr. A. Houdijk, leden van het bestuur van het Schoolmuseum; J. v. d. Esch, directeur van het Schoolmuseum; A. H. Gerhard en H. A. Backer, leden van het hoofdbestuur en A. B. van der Klein, technisch-adviseur van de vereeniging — die tot taak heeft een nationale tentoonstelling van handenarbeid te organiseren. Deze tentoonstelling zal hoogst waarschijnlijk te Amsterdam worden gehouden in Mei/Juni 1930 in de zalen van het Stedelijk Museum en zal moeten laten zien: „Wat men kan bereiken met handenarbeid en hoe hij wordt toegepast”. Zij zal trachten te zijn een demonstratie van de toepassing van den handenarbeid op het onderwijs en van de daarmee bereikte resultaten en daarnaast — door een statistisch overzicht — zal zij een beeld trachten te geven van den handenarbeid in de Nederlandsche scholen.”

Had de regering in Nederl.-Indië dadelijk bij de instelling der Dessa-scholen, ook handenarbeid als vak daarbij ingevoegd — in iedere dessa is iemand, die de jeugd het een of ander handwerk kan leeren, al ware 't alleen *ketoepat* vlechten — dan zou de volkskunst reeds ten zeerste bevorderd zijn.

Nu in Nederland de belangstelling voor handenarbeid groeit, zal dit toch zeker ook terugslag hebben op Nederl.-Indië.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Leerzame conclusies.

De Commissie van onderzoek naar de troebelen te Bombay, waarin zitting hadden één Engelsman en twee Indiërs, schreef de bloedige onlusten toe aan: propaganda van een communistischen vakbond; actie onder de *vagebonden* en wrijving tusschen *Hindoes* en *Mohammedanen*. De roode propaganda had met opzet den geloofshaat tusschen *Hindoes* en *Mohammedanen* aangewakkerd, daarbij fanatisme, bijgeloof en valsche geruchten benuttend. De hoofdoorzaak lag in de actie van een vakbond, die *sikkel* en *hamer* in zijn vaandel voerde en die openlijk communistisch was. De leiders hadden opruiende redevoeringen gehouden, zij hadden heimelijk corpsen vrijwilligers gedruild voor „directe actie” en daarbij had ook een deel der Inlandsche pers zeer schadelijk gewerkt. De Commissie concludeerde dan ook dat: drastische maatregelen tegen het *communisme* noodig zijn; tijdens onlusten onverwijld alle slechte elementen in voorloopige hechtenis gezet moeten worden; een re-

serve-politiecorps, om op te treden bij onlusten, gesticht moet worden en dat de politie versterking behoeft; de wetten, houdende groote bevoegdheden van de Overheid tot ingrijpen, en met straf bedreigend ieder die anderen opruiet en aanhitst, aangenomen moeten worden; dat de artikelen van het Strafwetboek nopens opruiende kranten, pamfletten en boeken strenger moeten worden toegepast; dat er een reserve van magistraten moet worden gevormd, die bij onlusten kan optreden om zaken snel te berechten; dat een plan voor vrijwilligershulp bij onlusten moet worden opgesteld; dat snelle berechtiging van alles wat met onlusten verband houdt, verzekerd moet zijn; dat in tijden van woelingen strafbaar moet worden gesteld alarmeerende artikelen of valsche berichten te verspreiden; dat een goede regeling nopens het doen ingrijpen der militairen, het bezetten van wachtposten, het bewaken van centrale punten, het verbieden van samenscholingen, het sluiten van drankhuizen, het oppakken van slechte elementen moet worden samengesteld, opdat die bij het begin van onlusten onmiddellijk in werking kan treden. Dit zijn — meent *De Loc.* (12/10 „Suppl. Het verre Oosten”) — zeer leerzame conclusies. Deze onpartijdige Commissie heeft het communistisch gevaar onderkend, en begrepen dat de Overheid meer dan ooit paraat moet zijn met hare weermiddelen.

Wij vestigen de aandacht op: de *Java-Bode* (11 en 12/10 „De Marinebasis te Singapore”), de *Deli Crt.* (15/10 „Engeland en de Ver. Staten”, Jules Sauerwein), *De Sum. Post* (15/10 „De Liga uiteen?”), het *Soer. Hbl.* (11/10, 3de bl. „De satellieten van Moskou”) en het *Bat. Nwsbl.* (11/10 „Reactie”).

De P. S. en de buitenlandse beleggingen.

De Raad van Beheer van de Arbeidsconferentie te Genève besloot bij de behandeling van de aangenomen motie-Kupers — welke tot strekking had de Poenale Sanctie op de aanstaande Arbeidsconferentie in 1930 te behandelen — om ingevolge het voorstel van Albert Thomas de deskundigen-commissie voor den Inhoorlingenarbeid uit te noodigen de studie van de P. S. voort te zetten, zonder bepaling van een termijn (J. B. 9/10).

In het jaarverslag door sir Robert Williams, president der Anglo Dutch Plantations Ltd., te Londen uitgebracht, sprak sir Robert vrees uit over komende arbeidsmoeilijkheden in *Ned.-Indië* in verband met de wijziging der koelie-ordonnantie. Naar aanleiding hiervan verklaarde *mr. Bluett*, Britsch handelsagent te Batavia, in een interview (*Bat. Nwsbl.* 9/10 „De P. S.”) dat hij niet geloofde, dat het arbeidsvraagstuk zoo ernstige proporties aan zal nemen. *Mr. Bluett* geloofde, dat *Sumatra* in de toekomst nog veel meer Britsch kapitaal zal aantrekken, zoo lang er concessies te krijgen zijn; zulks zou hij aanmoedigen, omdat het openen van Britsche ondernemingen tevens de bevordering van het gebruik van Britsche goederen beteekent. *Sumatra* is een beter beleggingsgebied dan *Nederlandsch-Borneo*, waar pogingen gedaan worden om een cultuurgebied te openen, gelijksoortig als dat ter S. O. K. Op *Sumatra* heeft men het voordeel van goede wegen en een goed-geëquipeerd Bestuur; de tijd voor *Borneo* is z.i. nog niet gekomen. Sir Robert zag de dingen onnoodig pessimistisch in, waar hij zeide, dat thans twee critieke jaren in de geschiedenis van *Sumatra* zullen komen. Een critieke tijd verwachtte *mr. B.* niet vóór 1940; de algemeene opinie is, dat de P. S. niet ineens zal worden afgeschaft, doch geleidelijk. In 1940 zal het proces dan zijn hoogtepunt bereiken.

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (15/10 „Volkenbondshulp”; 10/10 „De toestanden ter S. O. K., Dr. Buffart”; 9/10 „Japansche plannen op Sumatra”), de *Deli Crt.* (18/10 „Om de activiteit der Buitengewesten”; 19/10 „Slechte tijden voor de schatkist”) en *De Sum. Post* (18/10 „De toestand na 1931”).

M. Z. Booleman's Postzegelhandel

AMSTERDAM

Galerij 47 (bij Paleis v. Volksvlift) • Tel. 34092

IN- EN VERKOOP VAN POSTZEGELS

Vraagt gratis Prijscourant

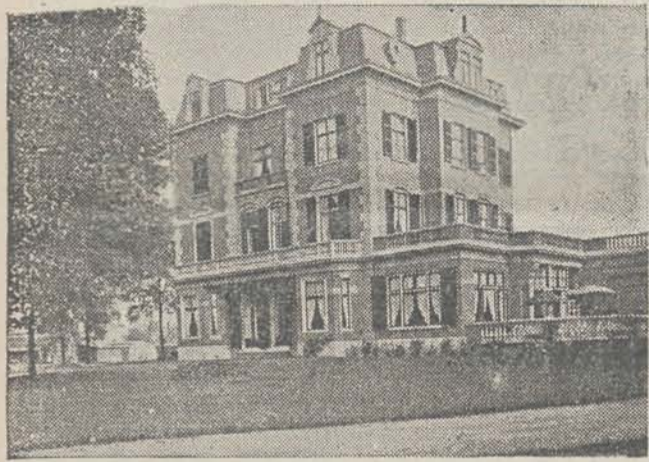
5741

RIEL GR. HERTOGINNELAAN 121
TELEF. 36935 :: DEN HAAG

DAMES HOEDEN 5564

JAPONNEN en MANTELS

OOK VOOR INDIE EN IN GROOTE MATEN

HERSTELLINGSOORD

„HUIZE MARIA EMALIA DORREPAAL“

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving, met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerender, die op advies van een geneesheer eenigen tijd rust behoeven. 5520

BILLIJKE PRIJZEN. VRAAGT PROSPECTUS.

Mesdames Si vous souffrez de l'estomac ou de l'abdomen adressez-vous à

MARIE DERWEL

Corsetière française - Anna-Paulownastraat 19
Téléphone 14004, La Haye,

qui vous fera la ceinture, dont vous avez besoin, fabriqué d'après les idées des médecins spécialistes de Paris et Hollande. 5884

ADR. VAN DER MAREL

VOORHEEN H. BRAAT

1STE KWALITEIT RUND-, KALFS-, VARKENSVLEESCH EN FIJNE VLEESCHWAREN 5747

Molenstraat 1, hoek Langstraat, Wassenaar, Tel. 20
AANBEVOLEN ADRES VOOR „OOST EN WEST“.

ERGRA L. v. MEERDERVOORT 131a
DEN HAAG - TELEF. 32189

VAKOPTICIEN

5554

Schoenmakerij en Lederhandel „De Econoom“

Laan van Meerdervoort no. 570 A (begin lijn 3)

PRIMA SCHOENREPARATIEN
Kwaliteit hoog Prijzen laag

Tevens groote sorteering School-, Acten- en Mu-
zietasschen, Bagage-artikelen, enz. 5878

DEN HAAG. —:— TELEFOON 33706.

HET IDEALE TROPENLEDIKANT

Soliede Constructie
Uiterst billijke prijzen

Eén persoons f 21.50
Twee persoons f 24.50

J. F. HENDRIKS
DEN HAAG
Ged.
Burgwal 65
Tel. 10786

MEUBELEN
TAPIJEN
BEDDEN
enz.

Aanbevolen adres voor Ind.families

Ook te leveren in andere maten

5811

Belastingadviezen en Accountancy
Administratiebureau voor Industrie,
Handel en Landbouw

Directeur: D. VAN GELDER, Acc.,
Oud Adj.-Accountant b.d. Dir. Bel.

BREDA Baronielaan 160, Tel. 702

DE HAAGSCHE FINANCIERINGSBANK

SPUI 109a. Tel. 16864

geeft gelegenheid tot: sparen met korting; voordeelige inkoop en contant met korting; koopen op credit tegen matige rente, uitsluitend van huishoudelijke artikelen, kleding, schoeisel, etc. 5779

Vraagt vrijblijvend inlichtingen — ook des avonds.

A. V. BAUS - Accountant

Wilhelminastraat 44 - Den Haag - Tel. 73049

Spreekuren: Maandag/Donderdag: 10-12 en 19-20.
Belast zich o.a. met:
Beheer van Vermogens, Uitvoering van Uiterste Wilsbeschikkingen, en Bewindvoering van en Toezicht op Zaken.

L. A. KIEVEN - DEN HAAG

DANCKERTSTRAAT 73

VERHUIZINGEN EN TRANSPORTEN

BEL OP Tel. 33275 (Onder garantie) BEL OP Tel. 33275
BEWAARPLAATS voor Inboedels en Reisbagage!
Speciaal adres voor Verlofgangers. 5844

Genezing - In één dag van alle pijn verlost

Naast het artikel NOBLINO-SIROOP voor klieren, waarmee we een overweldigend succes hebben, brengen we thans in den handel NOBLINO-OLIE, een middel, dat verrassende resultaten geeft bij pijnlijk urineeren en bij galsteenen. Vraagt inlichtingen of brochure aan de fabriek „NOBLINO“, Scheldestraat 165, Den Haag. 5845

Verkrijgbaar bij alle goede drogistsaken.

RUSTHUIS VOOR ZIEKEN, HERSTELLENDEN, RUST- EN HULPBEHOEVENDEN.
LICHTE ZENUWPATIENTEN, OUDEN VAN DAGEN, DIET-PATIENTEN EN KRAAMVROUWEN. 5729

Dicht bij de Scheveningsche Boschjes en bij Zorgvliet.

Prijzen per dag: f 4.—, f 5.—, f 6.— en f 7.—
Per maand iets billijker. :::

GEZUSTERS BON - Gediplomeerde Verpleegsters
Antonie-Duijkstraat 97 - Telef. 52434 - Den Haag

**VERVERIJ - STOOMERIJ
OPPERSERIJ**

„HASOP“ 5787

DEN HAAG

DENNEWEG 33-35 - TEL. 17144

VERHUISD naar

STADHOUDERSLAAN 42
DEN HAAG 5930

A. A. HULSHOFF - ARTS

Alleen voor tropische en inwendige ziekten.
Spreekuur van 2.30—4 uur. Telefoon no. 33715.

FRANSCH EN ENGELSCH

Gramm., convers., letterk. enz. door geoeff. Leerares, die verscheidene jaren te Parijs en in Engeland op eerste scholen heeft les gegeven. De leerlingen hooren de schitterende uitspraak per gramophone van de beroemde „His Master's Voice“-platen. Uitst. methode en refer. Billijke condities. 5927

Mej. M. P. HERENS - Piet-Heinstraat 121
Den Haag. Spreekuur van 1—2 n.m.

LEIDEN

VIOOL-INSTITUUT

Directeur Adolf Brunt - Nieuwe Rijn 10, Leiden

PRIVE-LESSEN: 5888

AANVANGKLASSE vanaf f 4.— p. m.
MIDDELKLASSE vanaf f 5.— p. m.
KUNSTKLASSE vanaf f 6.— p. m.
SOLOKLASSE vanaf f 7.— p. m.

N.V. „MEUBELKUNST“

MODERNE WONINGINRICHTINGEN

„Indanthren“ Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect.
Eigen fabriek. Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
TOONKAMERS: 5879

WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TELEF. 524

W. F. ENGELS

TEL. 223 - HEERENGRACHT 60 - LEIDEN

LOOD- EN ZINKWERKEN
„GAS- EN WATERLEIDING“ 5881

SANITAIRE INRICHTINGEN

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN

IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK

„DE ZEEUW“ 5877

HET MEEST GEVRAAGD

KORTE MARE 22 - TEL. 1411

H. C. VREEKEN - LEIDEN

RIJNSBURGERWEG 121 - TELEFOON 2007

KOLONIALE WAREN COMESTIBLES
FIJNE VLEESCHWAREN 5896
DELICATESSEN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel

Contractante der Staatsmijnen in Limburg

Verkoop van uitsluitend EERSTE
KWALITEITEN brandstoffen 5875

OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN, TEL. 587

„Wij en de anderen”.

De Bataviasche redacteur van het „A. I. D. de Pr. Bode” geeft een beschouwing over de actie van de Vaderlandsche Club. Waarom — vraagt hij — moet nu deze Club van Vaderlanders het royale element in de Inlandsche maatschappij afstooten door alleen de mogelijkheid van een buitengewoon lidmaatschap voor Inheemschen open te stellen? Waarom baseert deze Club zich op zulk drijfzand als „een gevoel van onbehaaglijkheid en onrust”, gelijk de heer Van Staveren het in de Bataviasche oprichtingsvergadering noemde? De geheele koloniale geschiedenis is een voorbeeld van hetgeen hier door samenwerking met de Inheemschen werd verlicht. Moet dit nu bekroning vinden in een actie, die deze samenwerking onmogelijk tracht te maken? De Vaderlandsche Club heeft vele goede dingen gepropageerd — vindt de schr. — doch het uitsluiten van het loyale Inlandsche element zien wij als een groote fout. Juist in dezen tijd is er alle aanleiding om ons niet te isoleren in een bolwerk, dat op zoo zwakke fundamenten als gevoelens van onrust en onbehaaglijkheid werd opgetrokken. Bij de Coen-herdenking is zoo terecht geconstateerd, dat wij, Hollanders, zoo weinig om onze historie in deze koloniën schijnen te geven. En inderdaad, het succes der V. C. zou kleiner zijn geweest, indien wij allen meer oog hadden voor de juiste politiek, die drie eeuwen lang door onze voorouders is gevolgd. Dat was nimmer de politiek van *afstooting*, doch altijd die van *samenwerking*. Een onderwetsche, degelijke, een goede politiek, waarbij het ons goed is gegaan en de Inheemsche en Chineesche bevolking evenzoo! (D. C. 19/10).

Het Soer. Hbl. (9/10, 3de bl. Z.) bespreekt het uit elkaar gaan van Oost en West in Indië, een probleem, waarop de heer Elout in het Amsterdamsche „Alg. Hbl.” gewezen heeft. Elout ziet de toenemende verwijdering tusschen den Hollander en Indië vooral gedemonstreerd in het eten en bepaalde gewoonten.

Z. merkt hierbij op, dat de nieuwste jaargangen Europeanen zoo uiterst weinig weten van taal en adat der bevolking. De „Njai” heeft daarmee niets te maken; zij was slechts één der symptomen van de oude situatie. Men heeft allereerst te denken aan de in het Westen steeds verder gaande mechaniseering van het leven, de toenemende industrialisatie. Er zijn groote tegenstellingen tusschen Oost en West, en eeuwige tegenstellingen tusschen de kernen der Oostersche en Westersche kultuur; contact is alleen mogelijk in de peripherie dier kulturen. Onze kolonisatie wordt steeds meer eene industriële kolonisatie, en dan wordt het verschil niet slechts eene kloof tusschen Oost en West, doch tusschen eene Westersche industriële groep en een Oostersche agrarische. Men leert Indië niet meer kennen, men stelt er nauwelijks nog belang in. Men geeft zich aan het Westersche leven, dat zich hier ontwikkelde; ook de employé der vroeger veraf gelegen onderneming kreeg er door de auto contact mee. Men kent dikwijls zijn collega's van de naaste onderneming niet meer, en kent de bijzonderheden niet van malkanders, aan elkaar grenzende tuinen. De verhouding wordt aldus steeds stroever, en de ontwikkeling der bedrijfsvormen met centrales, die ver van het eigenlijke tooneel van den arbeid zijn gelegen, maakt de kloof nog groter. De oude gemoedelijkheid in het contact tusschen het werkvolk en de planters (voornamelijk de jongere) verdwijnt. Waar is onder de jongeren iemand, die belang stelt in de zorgen van den kleinen man? Zoo kwam de groote verandering, de wrijvingspunten werden talrijker en scherper, en incidenten met het werkvolk moeten veelvuldiger voorkomen. De verandering werkt ook bij den Inlander; ook deze is niet meer de gemoedelijke landbouwer van voorheen. Zoo is de divergeerende beweging dubbel merkbaar. Men kan — naar het inzicht van Z. — de toekomst niet anders zien dan in het teken van steeds grooter verwijdering tusschen West en Oost.

De Sum. Post (19/10, 2de bl.) geeft een verslag van de lezing van den heer K. Gritter over „De mensch en zijn taal.”

Misstanden.

Een gevolg van de nieuwe wet op het Arbeidscontract, die nu eenige jaren van kracht is, bestaat in den zeer aanwijsbaren achteruitgang van de positie veler geëmployeerden in de cultures en den handel. Als men met een employé een contract aangaat b.v. voor vijf jaar, is het feitelijk onmogelijk om daar van af te komen, welke omstandigheden zich ook voordoen. Het gevolg is, dat niemand er aan denkt om zoo'n contract voor vijf of voor zes jaar te sluiten en dat iedereen contracten sluit „voor onbepaalden tijd”. Tallooze firma's, die vroeger wél hunnen geëmployeerden de zekerheid van een overeenkomst voor vijf of zes jaar boden, moesten daarmee ophouden. Voor de employé's is de praktijk soms een harde praktijk, en voor sommige werkgevers een kwade praktijk. Want men sluit thans veelal contracten voor onbepaalden tijd, met een opzeggingstermijn van drie maanden, en een buitenlandsch verlof na vijf of zes jaar dienst. En wat ziet

ALLE Wijnen, Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's:

DEN HAAG: N.V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250,
N.V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48,
HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstraat 24,
HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstraat 206,
N.V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastraat 88,
RIJSWIJK: Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4,
SCHEVENINGEN: HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33,
VOORBURG: Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat,

Telefoon 16413
Telefoon 32694
Telefoon 10839
Telefoon 38044
Telefoon 70100
Telefoon 18755
Telefoon 51962
Telefoon 78171

men nu soms gebeuren, vooral bij sommige kleinere firma's in de cultures, en ook in den handel? Dat men op zoo'n contract den employé vier of vijf jaar in dienst houdt en hem dan, kort vóórdat zijn verlofsrecht van kracht zou worden, op straat zet. Dit komt niet eens voor, maar tientallen malen. En dat is een kwaad ding. En zoo moet De Loc. (11/10, blz. 17 „Kwade praktijk”) dan wel een beroep doen op de Regeering, om hier in te grijpen, en op het Kantoor van Arbeid in het bijzonder, dat hier een voorbeeld vindt van sociale wetgeving, welke haar doel voorbij schoot. Indien van Justitie een voorstel zou uitgaan, om de wet op het Arbeidscontract te herzien in dier voege, dat deze praktijken onmogelijk worden — b.v. door na twee of drie jaar dienst een proportionele uitkeering bij tusschentijdsch ontslag verplichtend te stellen — zou op algemeene instemming kunnen worden gerekend en zou veel ongerustheid worden weggenomen.

De Loc. maakt melding van „Een motie” (10/10, blz. 1) van de Ver. van Gezagvoerders en stuurlieden, en van de Commissie, ingesteld ter bestudeering van het vraagstuk der beperking van den Zondagsarbeid in de Indische havens (12/10, blz. 29). Tevens wijst zij op de moeilijkheden, die voortkomen uit de bestaande bepalingen op het bezit van „Vuurwapens” (7/10, blz. 3).

Boeddhistische propaganda.

Te Weltevreden is opgericht een Boeddhistische propagandacub. Van alle deelen van Ned.-Indië zijn adhaesiebetuigingen ontvangen. Ook uit Engeland, Britsch-Indië, Burma en China kwamen sympathiebetuigingen; de Association for the Propagation of Buddhism in Java zal hier optreden als vertegenwoordigster van de Maha Bodhi Society of India, The British Maha Bodhi Society en the Buddhist Lodge Londen. Het voorloopig bestuur is samengesteld uit twee Europeanen, waarvan een Boeddhist, en een Boeddhistisch Singalees. De werkzaamheden zullen zich voorloopig bepalen tot het houden van een cursusavond per week, waar vragen, het Boeddhisme betreffende, zullen worden beantwoord, en het zoo mogelijk eens per maand houden van een openbare lezing. (De Sum. Post, 14/10).

De Loc. vervolgt in een Supplement hare artikelen over „Geestelijk Leven en Onderwijs in Indië” (3, 14 en 30/8; 14 en 28/9; 9/10); het Soer. Hbl. bevat het verslag van twee lezingen te Soerabaja van Dr. L. J. van Holk over „De neerslag van het moderne huwelijksprobleem in de literatuur” (10/10) en „De toekomst der beschaving” (12/10).

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

De Coen-herdenking.

In verband met de herdenking van den 300sten sterfdag van „J. P. Coen, den grooten Nederlander, die Jacatra met den grond gelijk maakte en daarvoor in de plaats Batavia slichtte”, zegt de (liberale) Bintang Timoer van 21 September, dat de groote verdiensten van dezen „voorman” jegens zijn land en „nageslachten” niet ontkend kunnen worden. De Nederlanders, die genoemd worden „de kinderen en kindskinderen van Coen”, moeten hem dankbaar zijn. Dank zij Coen heeft het kleine Nederland een groote welvarende kolonie en daardoor internationale vermaardheid gekregen. Veel inheemsche verenigingen doen niet aan de huilbetuigingen mee uit „beginsel- of andere overwegingen.” Nochtans worden Coen's dapperheid, zijn groote verdiensten jegens zijn land en zijn gezegde „dispereert niet...” den Indonesiërs voor oogen gehouden. Gehoopt wordt dat er in Indonesië „zonen” met „energie, groote wilskracht en andere mooie eigenschappen van Coen” geboren zijn of geboren zullen worden om dit land „een land van aanzien” te maken, echter niet om naar koloniën te zoeken en ze te bestendigen, daar een land als Indonesië geen „expansie-politiek” noodig heeft.

Het Mal.-Chin. blad Djawa Tengah van 23 Sept. zegt dat onlangs de Hollanders het feit herdachten dat 300 jaar geleden J. P. Coen het fundament heeft gelegd voor de Hollandsche macht in deze landen, welke macht tot nu toe nog steeds krachtig is.

De inheemschen beschouwen, naar de stemmen van hun pers te oordeelen, in het algemeen dat feest als een splinter in hun hart en dit is gemakkelijk te begrijpen wanneer men weet dat de beweging der nationalisten in het algemeen streeft naar Indonesia Raja.

Voor de Chineezzen, die de oude geschiedenissen van de positie van hun volk in dit land behartigen, geeft dat feest reden om blij en tegelijk verdrietig te zijn. Blij, omdat de Regeering de Chineezzen nog steeds toelaat hier te blijven en verdrietig, omdat onze krachten en steun tot op dezen dag na 300 jaren niet beloond worden zooals dat bij de andere Oostersche volken, die niet zooveel geholpen hebben, wel het geval is.

Hetzelfde blad gaat den volgenden dag op dit onderwerp door naar aanleiding der afkeurende houding die het blad Sin Po had aangenomen jegens het meedoen door de Chineesche Handelsvereniging en andere Chin. organisaties aan de Coenherdenking. Het blad zegt, dat de Sin Po slechts de meening van een klein deel der Chineezzen weergeeft en vervolgt dat „wij” (de Chineezzen) bedenken, dat Jan Pieterszoon Coen een goed mensch was, een vriend van de Chineezzen en het op zijn uitnodiging is, dat deze zich nu hier bevinden. Dat alles gebeurde 300 jaar geleden en de toestanden van toen mag men heelemaal niet bekijken door den bril van den tegenwoordigen tijd. Hoe wil men het eiland Java van toen, dat voor 99 % nog bosch was, gaan vergelijken met Java van nu? Ook is het

Maison van Seventer

GROOTSTE INRICHTING VOOR

DAMES- EN HEERENKLEEDING

— NAAR MAAT —

DEN HAAG

HEERENGRACHT 38 :: TELEF. 14214

niet de schuld van Coen, wanneer de positie der Chineezzen nog niet is op het peil dat door de Chineezzen in het algemeen gewenscht wordt. Het is waar, dat wij de Regeering verschillende dingen mogen verwijten en ook dat wij tot op dit oogenblik nog ten achter gesteld worden bij de andere Oosterlingen, die gezamenlijk dit land bewonen, maar wij als bewoners of als gasten zijn verplicht de Regeering dankbaar te zijn voor al de bescherming en vrijheid, die wij hier geslachten lang hebben genoten.

De Troonrede.

Het Mal.-Chineesche blad Warna Warta van 19 September merkt in de laatste troonrede van de Koningin eenig verschil met die van de afgelopen jaren; er werd ditmaal meer over Indonesië gesproken. Dat in verband met den algemeenen toestand waakzaamheid nog steeds noodig wordt geacht, behoeft geen verwondering te wekken, waar het roode gevaar in het verre Oosten nog dreigt. De verklaring, dat wat in den laatsten tijd reeds is gedaan, niet zal worden ingetrokken, dient ter harte genomen te worden door de Sana-partij, die de Regeering, in verband met de toekenning van meerdere rechten aan het Indonesische volk, voortdurend becristiseert en verder is de uitleg, dat de grondslagen der Regeering niet zullen worden gewijzigd, een slag voor de reactionnaren, die in het tegenwoordige regeringssysteem geen bevrediging vinden.

Dat met de staatsherziening volgens het ontwerp van Minister de Graaff zelf zal worden voortgegaan, bewijst, dat de Regeering zich niet door reactionnaren als Colijn, Treub, enz. laat beïnvloeden.

Deze troonrede geeft de hoop, dat de staatsherziening, welke het volk meer medezeggenschap geeft, niet zal worden vergezeld door de reactionnaire strooming, die Indonesië niet als een deel van Nederland, maar als een exploitatiegebied van de Hollanders wenschen te zien geregeerd.

De Vaderlandsche Club.

Wijzende op de houding van het Indo-Europeesch Verbond tegenover de „Vaderlandsche Club”, merkt het neutrale dagblad Bahagia van 16 Sept. o.m. op,

**DE RIEMERSTRAAT 184
DEN HAAG :: TELEFOON 33984**

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Ind.

In het No. van 15 Oct. No. 14 een artikel van Deliaan: De Contra-memorie van het Kantoor van Arbeid. Dit is naar aanleiding van het verzoekschrift van D. P. V. en A. V. R. O. S. aan den Landvoogd. — De Venezolaansche koffieoogst. Deze wordt op een ongeveer miljoen zakken, d.i. 50.000 metrieke tonnen geschat.

Blaadje voor het Volkscredietwezen.

Het Aug.-No. van den 17den jaargang bevat het onderzoek naar de werking van de desabanken.

Indisch Bouwkundig Tijdschrift.

De afd. „Bandoeng en Omstreken” op excursie naar Walahar wordt in No 17 van 15 Sept. opgenomen.

Economisch Statistische Berichten.

Het No. van 6 November bevat o.a.: De beteekenis van de Ned.-Ind. producten voor de wereldmarkt. — Het volkscredietwezen in Ned.-Indië, bespr. door mr. D. J. Hulshoff Pol.

Eigen Haard.

De Indische spoorweg wordt naar aanleiding van het feit, dat die 60 jaren geleden van Batavia naar Buitenzorg op 31 Jan. 1873 gereed kwam, beschreven in No. 45 van 9 Nov.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

De geneesk. insp. van Suriname, dr. P. H. J. Lampe, publiceert den laatsten tijd veel op het gebied van melaatschheid. Thans een art. in de 10de afl. van dl. 69 van 1 Oct.: Het lot van de in een melaatscheninrichting uit melaatsche ouders geboren kinderen. — Prof. P. C. Flu behandelt: Filariasis te Weltevreden. — Filaria-onderzoek te Benkoelen is de titel van een bijdrage van Achmad Mochtar.

De Indische Gids.

Nov.-No. Principes der aristo-democratie, door Rn. Ms. Noto Soeroto. — Het Bureau voor Handelsinlichtingen, door W. R. Chambers. Dit bureau wordt ook genoemd „Een adresburcht voor den Handel”. — De West-Indische Kamer, door C. K. Kesler. — Uit de oude doos, door J. A. Loebèr (vrouwenmacht en geschilderde kleedjes). — Lotharia moet hangen of Macht boven recht, door G. B. J. van Heuven. Dit behandelt het proces Jan Hendrik Wiegema tegen A. J. van Steenberg en het onvondend onrecht. — Oud passergeld, door G. Nypels, met afd. — Scheepvaartverbinding Ned.-Indië en Nieuw Zeeland. — Een vorstelijke gift voor de zending, n.l. f 111.222 van een onbekende voor de zending op Midden-Java. — Pensioenen voor oud-strijders. — Kolonisatie bij Langsa.

De Indische Mercurius

No. 46 van 13 Nov.: Over den invloed der weersgesteldheid op het min of meer talrijk voorkomen der cacaothrips in Suriname, door dr. A. Reyne. — Australische beschuldigingen van gedwongen arbeid op Javasche suikerondernemingen, door dr. H. C. Prinsen Geerligts.

De Indische Post.

De voordrachten van dr. L. J. van den Holk in het Soerabajasche Kunstkringhuis, geestelijke stroomingen van dezen tijd worden in het nummer van 12 Oct. No. 41 besproken door J. B. R.

De Indische Vertoefganger

In het nummer van 8 Nov. No. 14 schrijft Kalff over den Gouverneur-Generaal Otto van Rees, bijgenaamd Koning Otto. — Dingen die Oosterlingen en dingen die Westeralingen curieus vinden, door mevr. C. Vis-Janssen van Raay. — De schipbreukelingen van de „Aerd van Nes” van Straat Torres naar de Oostkust van Celebes, door A. Werumeus Buning. — Gesprekken met den Pangeran, door P. S.

Inter Ocean.

Vol. X. July No. 7. Kamana, door G. A. van Bovenne. — The Ethnographical Exploration at Batavia. — Royal Dancers of Djocjakarta. — Yudistina, the ideal Javanese Ruler, door M. v. Moens. — Zorab. — Quaint methods of Fishing in India, door Aug. Somerville.

Koloniaal Tijdschrift.

(Orgaan v. d. vereniging van ambtenaren bij het B.B. in N.-I.). In No. 6, November, behandelt mr. A. Neytzell de Wilde, oud-voorz. v. d. Volksraad, thans hoofd der 1ste afd. (justitie) van het dep. van koloniën en in juridische zaken de aangewezen raadsman van den minister, in een belangwekkende studie de vraag: Wat zijn onderwerpen de inwendige aangelegenheden van N.-I. rakende, welke aan den ordonnantiewetgever ter regeling zijn overgelaten? In hoeverre is ten aanzien van zulke onderwerpen effectieve bemoeienis van Opperbestuur of Ned. wetgever toegelaten? — Verantwoordingsplicht van regeeringsorganen in het

dat deze Club niet alleen in Indonesië niet wordt gewaardeerd, doch ook in Nederland niet. Het blad vertelt dan wat de „N. Rott. Ct.” en het „Alg. Hbld.” van de Vaderlandsche Club alzo gezegd hebben. Het is niet mogelijk, dat het I.E.V. zich door de V. C. als werktuig zal laten gebruiken. Want, als de V. C. straks haar doel bereikt heeft, zal het I.E.V. natuurlijk door haar genegeerd worden.

Het liberale blad *Bintang Timoer* van 19 Sept. noemt de verklaring van den Voorzitter van de V. C. in de openbare vergadering van 18 Sept. te Weltevreden, dat ook Inlanders tot die vereniging kunnen toetreden, vernederend of een van geringe waardeering t.o. der Inlanders getuigende geste. Na een korte doch scherpe critiek op het karakter der V. C., die volgens het blad egoïstisch en inhalig is, zoodat vele — ja de meeste — Nederlanders niet willen toetreden, zegt het blad o.m. het meer te zullen waardeeren indien verklaard werd, dat de V. C. alleen voor de Nederlanders is, zooals ir. Soekarno t.o.v. zijn P.N.I. gezegd heeft dat zij alleen voor de Indonesiërs is, waardoor een zuivere toestand kan worden verkregen. Dat is veel beter dan alle komedies, waarmede men de Inlanders slechts tot „vrachtpaarden” of „vrachtkoelies” tracht te maken.

In een volgend nummer zegt hetzelfde blad o.a., dat het de V. C. in vergelijking veel beter vindt dan de P.E.B., omdat zij „een weinig duidelijker” is in haar doel om uitsluitend Nederlandsche belangen te behartigen. De politieke verhoudingen in Indië zullen er zuiverder door worden.

Diversen.

In de *Oetoesan Sumatra* wordt een bericht besproken over een met kracht aanpakken van het emigratieprobleem door Japan, waarbij het oog gericht is op Indonesië. Het blad wijst de Indonesiërs daarop, zeggende dat hun bestaan door deze emigratie wordt bedreigd, als gevolg van de hun aanklevende gebreken. Aangedrongen wordt dan om de hand aan den ploeg te slaan en zelf landbouw-, handels- en exportmogelijkheden onder de oogen te zien en niet steeds te blijven praten.

Het blad *Pewartia Deli* te Medan vergelijkt de toestanden op de Europeesche en de Inlandsche ondernemingen. Op de laatste vindt men geen slechte elementen, komen geen moorden voor als in Deli en is de productie toch grooter dan op de overeenkomstige Europeesche ondernemingen. Dit komt, zegt het blad, omdat de Indonesiërs niets

moeten hebben van de poenale sanctie en de koelies op hun ondernemingen niet onder dwang werken.

De *Bintang Timoer* van 17 Sept. wijdt een tweetal hoofdartikelen aan het kiesstelsel, in verband met de a.s. verkiezing voor de leden van den Volksraad. Breedvoerig wordt de werking van het bestaande kiesstelsel voor de Buitengewesten in het algemeen, Sumatra in het bijzonder, nagegaan. Gememoreerd wordt hoe een paar thans zittende leden — zonder op hun capaciteit af te dingen — toevallig zijn verkozen. Het volk heeft geen invloed op het kiezen van zijn vertegenwoordigers in den Volksraad, hetgeen toegelicht wordt.

De Regeering heeft bij indiening van het voorstel over de z.g. Inl. meerderheid in den Volksraad erkend dat het bestaande kiesstelsel voor de leden van den Volksraad niet voldoet en daarom vervangen dient te worden. Gehoopt wordt dat de Regeering het niet zal vergeten, nu de tijd tot verkiezing van nieuwe leden nadert. Overeenkomstig de Regeeringstoezegging wordt gehoopt dat behalve leden van locale raden ook volkshoofden, besturen van verenigingen of personen, die geacht kunnen worden zekere volksgroep te vertegenwoordigen, gerechtigd zullen zijn leden voor den Volksraad te kiezen.

Volgens dr. A. Rivai, een der redacteurs van de *Bintang Timoer*, streeft de Inheemsche nationalistische partij niet naar revolutie en verlangen de Inlanders niet anders dan rustig te leven. Men behoeft niet voor relletjes te vreezen als de Nederlanders zich niet onbeschoft gedragen, niet schelden, niet ruw zijn, niet slaan en niet schimpen, in het kort, „als alle Nederlanders zich fatsoenlijk gedragen”. Gehekeld wordt o.a. het „sadistisch” optreden ter Sumatra's Westkust op commando, van een met name genoemden hoofdofficier, het geval v. d. Berg enz.

Na de politieke situatie van Indië, ook t.o.v. de buitenlandsche mogendheden, kortelijk te hebben geschetst, zegt dr. A. Rivai in een volgend nummer dat Indonesië niet onafhankelijk zal worden. Het is echter in Indonesië noodig dat er een „overeenstemming des harten” tot stand komt tusschen de Nederlanders en de Indonesiërs t.o.v. den vooruitgang van land en volk op economisch en sociaal gebied en dat de Regeeringspolitiek niet op rassenkwestie gebaseerd worde.

staatsrecht overzee, door C. van Vollenhoven. — Indië en de Ministerraad, door prof. dr. J. A. Eigenman. — De Controleur B.B. herleeft, door mr. C. C. Lekkerkerker.

Marineblad

(Orgaan der Marine-Vereeniging). De Holland-Indië-vlucht wordt in een chronologisch verslag in de 5de afl. van 4 Nov. behandeld. — Verder: Een ander uit de geschiedenis van Curacao, door H. Th. Hoffman. — Het inlandervraagstuk op onze vloot, door J. A. de Gelder.

Meded. van het Proefstation voor Vorstenl. tabak.

No. 62 bevat, behalve het jaarverslag van 1 Mei 1928—30 April 1929 en vereenigingsaangelegenheden, proefnemingen, resultaten enz., door dr. D. Tollenaar (geill.). Mededeelingen No. 64: Een nieuwe bestrijdingswijze van de roode tabaksmier (*Solenopsis geminata*) op zaadbedden, door C. H. Ordelheide.

Mededeelingen van het Proefstation Malang.

De 70ste mededeeling bevat een artikel: De koffiebereiding in Ned.-Indië, door dr. C. Knaus (overgedrukt uit het archief voor de koffiecultuur, 3de jrg. No. 2 (Sept. 1929), geill.).

Nedert.-Indië Oud en Nieuw.

Afl. 7 van den 14den jrg.: De oorsprong van de Toempal-Kapala der Javaansche Batik-Saroeng, door J. W. van Nouhuys. — Het eiland Sabiroet en zijn bewoners, door dr. Paul Wirz. — Het batikken in het gebied der hoofdplaats Djambi, door B. M. Goslings.

Ons Zeewezen

(orgaan v. d. vereeniging Het Ned. Zeewezen). Het Suezkanaal, dat zulk een grooten invloed had op de vlugge verbinding met Ned.-Indië, wordt in No. 11 van 15 Nov. beschreven in een art.: Het Suezkanaal 1869—17 Nov. 1929, door J. M. H. Palm. — Verder bij goede afbeeldingen de 300ste sterfdag van Jan Pieterszoon Coen te Batavia herdacht. (Uitgegaan van het Alg. Ned. Verbond).¹⁾

Onze Stem.

In het No. van 4 Oct. No. 40 een geschiedkundig overzicht van de voornaamste Indische culturen, die blijken alle van elders in Ned.-Indië te zijn ingevoerd.

Politiek Economisch Weekblad.

No. 7 van 13 Nov.: Surinaamsch geschenk en Ned. Industrie. — Zestigjarig jubileum der Deli-Maatschappij. — Indische Poenale Sanctie en Amerikaanse Senaat. — Ter behartiging (naar aanleiding van de rechterlijke uitspraak inzake de moord op Arbman Bergh. — Nederlandsch-Indië's veiligheid, door gen.-maj. jhr. W. Röell (vervolg). — Slot van de Inwendige aangelegenheden in Ned.-Indië en de Grondwet, door prof. jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman. — Het rassenprobleem in het licht van den Bijbel, door J. Soer. — De „Vaderlandsche Club”, door I. A. Nederburgh.

Royal Asiatic Society

Het Oct.-No. heeft een art.: The decorative art of the aborigines of the Malay peninsula, door Paul Schebesta. (Beschijft kammen en hun versiering met vele afbeeldingen).

Tectonia. Boschbouw. Tijdschrift.

Het Sept.-No. dl. XXII, afl. 9 bevat: Factoren van invloed op de Boschexploitatie in de Philippijnen, door J. W. Gonggrijp en A. J. Warta. — De bezoldiging van het middelbaar technische en politiepersoneel bij het Boschwezen, door G. Blokhuis.

De Tropische Natuur

Oct.-nummer: Het Tjemara-strandbosch bij Perbaengan (Sumatra's Oostkust), door S. G. J. Jochems. — *Lachesis Puniceus Boie*, door jhr. dr. W. C. van Heurn. De schrijver behandelt de slangenbeet. De *Lachesis* komt voornamelijk als groote soort in Zuid-Amerika voor. De naam *Lachesis* is die van een der 3 schikgodinnen, afgeleid van een Grieksch werkwoord, dat zooveel beteekent als „iets door het lot verkrijgen”. — L. Coomans de Ruiter schrijft over de gierzwaluw in Pontianak.

Tropisch Nederland.

In No. 14 van 4 Nov. herdenkt prof. dr. A. W. Nieuwenhuis: Het zestigjarig bestaan der Deli-Maatschappij, 1869—1929. — Van Tandjong Baleh over het gebergte naar Pematang Siantar, door W. de Zwart.

¹⁾ Ten onrechte schrijft het blad: „Het Ned. Verbond”. — Red.

Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardrijksk. Genoo.sch.

De Nov.-afl. van de 2de reeks dl. XLVI No. 8 bevat o.a.: Bijdrage tot de anthropologie van Celebes, door dr. J. P. Kleweg de Zwaan. — H. D. H. Bosboom, 1849—22 Oct. — 1929, door L. F. van Gent. De heer Bosboom was Chef v. d. Topogr. dienst in Ned.-Indië.

Vragen van den Dag 2).

Het November-nummer bevat een art. Tropische regen en overstroming als landschapsskarakterbeeld, ontleend aan Ned.-Indië, Oud en Nieuw, Maart 1928, door J. J. Hansma.

Zendings- en Missietijdschriften.

De Katholieke Missiën. Afl. 1 van Nov. (in een nieuw gewaad gestoken). Over Zielen, Geesten en Hekserij, door P. F. J. J. Cornelissen, dir. van 't seminarie der Floresmissie. — Met Hr. Ms. „Hertog Hendrik” naar West-Indië.

Lichtstralen op den akker der wereld. Afl. III-IV: De toestand van Indië en hoe wij als Christenen daar tegenover hebben te staan. — Houding en taak der zending te midden van de geestesstromingen in Indië. Beide lezingen in 1927 te Groningen en Rotterdam gehouden door D. Crommelin. De eerste verscheen in Stemmen des Tijds, 16de jg.

De Banier, 3 Oct. No. 40: Zondagsrust in Ned.-Indië, door G. Mak. — De bestrijding der prostitutie. — Ned.-Ind. Christelijke Radiovereeniging. — Slot van Eereschuld, door D. J. W. van Bart.

Ons Suriname, Zendingsblad uit de Ev. Broedergemeente, No. 7, Oct./Nov.: 3de brief van H. Bielke: Op reis in de West. — Gaan de deuren thans open voor het Evangelie onder de Britsch-Indiërs in Suriname, door P. Legêne.

Onze Missiën in Oost- en West-Indië, Oct., afl. X: Voortrekkers van de Missie, door S. Kalff (behandelt de Oostindische Missie). — Voetballen op het eiland Tanembar, door B. Braed.

Boekenschouw over Ned.-Indië.

De Geneeskunde in den dienst der Oost-Ind. Comp. in N.-I., door dr. D. Schoute, J. H. de Bussy, f 6.—

Waterland, Schetsen uit de koloniale en maritieme geschiedenis van het Ned. volk, door H. van Malsum, Sijthoff.

Coöperatie in Indië, Een sociaal-paedagogisch vraagstuk, door dr. A. J. C. Kraft, Wolters, f 4.90.

Jan Pieterszoon Coen, de baanbreker in ons Indië, door H. P. Geerke, bij W. de Haan, Utrecht, f 3.90.

The Races of Java, door D. J. H. Nyessen, Kolff, f 4.50.

De Nederlander onder de inlanders in Ned.-Indië, door W. Rijke Mz., bij W. Rijke, Rotterdam, f 0.75.

De uitbreiding van het Westersch onderwijs in Ned.-Indië, sedert 1900, Publ. v. d. Holl. Inl. onderwijs-commissie, Buitenzorg, Nijhoff, f 2.—

L'Insulinde et Nous, door Paul Crockaert in „Le Soir”.

Unter den Aussätzigen auf Sumatra, in de „Neue Zürcher Zeitung” van 27 Oct.

The problem of Krakatao, door C. A. Bakker, Mart. Nijhoff.

Het Gouvernement der Molukken, door A. J. Beversluis en Mr. A. H. C. Gieben, rijk verlucht, Mart. Nijhoff, f 6.75.

Indië en de Ministerraad, een Staatsrechtelijke studie, door prof. mr. J. A. Eigeman, Gebr. Relinfante. Overdruk uit Kol. Studien, aangeboden aan de leden van de Nationale Unie.

Preservation of Wild Life and Nature Reserves in the Netherlands Indies, K. W. Dammerman, 1929.

Auf nach Java, dem Paradies der Tropen, door het Toeristenbureau te Batavia.

Games and dances in Celebes, Ethnographical studies in Celebes, geill., door Walter Kaudern, Mart. Nijhoff.

De Retourvloot van Pieter de Bitter (Kerstmis 1664—Najaar 1665), door kap.-luit. t. z. J. C. M. Warnsinck, geill., Mart. Nijhoff.

Nedlands Indië. De 16de en laatste afl. is verschenen van het 2de deel van dit rijk verlucht werk onder leiding van prof. D. C. Stibbe, Uitg.-Mij. Elsevier.

Petroleum-Adel, door A. Weeber, Weltevreden. Oorspronkelijk verschenen Mei-Dec. 1927 in het dagblad De Courant in Weltevreden. f 1.50.

²⁾ Dit maandblad vermeldt nimmer een jaartal. Ten behoeve van juiste aanhaling of verwijzing wordt opneming daarvan in overweging gegeven. — Red.

Oudheden van Bali I. Het oude rijk van Pedjeng Singaradja, door dr. W. F. Stutterheim, publicatie der Kirtya-Liefcrinck-v.d. Tuuk.

Hollandsch-Maleische en Maleisch-Hollandsche gids ten dienste van geneeskundigen, door H. A. von Dewall, Inst. v. Tropische geneesk., Kemink, Utrecht, f 3.50.

De Katholieke Missie in het Sultanaat Batjan (Molukken) 1557—1609, door C. Wessels S.J. Overdruk uit Historisch tijdschrift dl. VIII (1929).

Het Provinciaal Blad van Oost-Java. Bijvoegsels, serie A, Nos. 10 en 11 van 7 Oct. Ondersch.: Ontwerp-begroting van uitgaven en ontvangsten van de provincie Oost-Java en ontwerp-begrotingen voor de bedrijven van de provincie Oost-Java, beide voor het dienstjaar 1930.

Suriname.

De „twaalfde provincie” wordt plotseling uit haar isolement verlost. Niet door betere stoomvaartverbinding — die zal nog lang op zich laten wachten — maar door het vliegtuig.

In vorige nummers van dit weekblad vertelden wij van Lindbergh's aankomst en ontvangst aldaar. In *De Telegraaf* van 12 November, eerste ochtendblad, lezen wij nu het volgende:

„De Pan American Airways blijken groote plannen te koesteren ten aanzien van Suriname, waar zij een belangrijk station voor den te openen Noord-Zuid-Amerikaanschen vliegdiens willen stichten. Zij laten er geen gras over groeien. Een staaltje van de aan den dag gelegde energie is, dat zij in één dag tijds bij Paramaribo een geheel nieuw vliegveld hebben aangelegd. Dit vliegveld is de zanderij, gelegen op ca. 30 K.M. van Paramaribo, aan den spoorweg en het eerste vliegtuig is er reeds met succes gedaald. Suriname zelf heeft natuurlijk een vrij gering belang bij luchtpost en passagiersdienst; na de Lindbergh-vlucht daalde de ontvangsten en meegenomen post tot een minimum. Doch als transitohaven meent men Zanderij uitnemend te kunnen benutten en de maatschappij is dan ook voornemens, het vliegveld in alle opzichten te verbeteren.

De Amerikaanse regering heeft vergunning gevraagd, de kolonie te doen bezoeken door zes groote vliegtuigen, welke een proefvlucht zullen ondernemen tusschen New York en Buenos Ayres, waarbij Zanderij één van de zeven stopplaatsen zal zijn. Begin 1930 hoopt men een geregelde dienst met Fokker-vliegtuigen, plaats biedend voor 20 tot 30 personen, te kunnen openen. De bedoeling is, dezen dienst later in een tweemaal-per-week-dienst, vervolgens in een dagelijkschen dienst, om te zetten. Loopt alles naar wensch, dan denkt men later gedeelten van het traject zoodanig te kunnen verlichten, dat ook des nachts kan worden gevlogen.

Wat den huidige maaldienst betreft, zoo zullen de vliegtuigen elken Maandagmiddag te Paramaribo aankomen en Woensdagochtend vertrekken. Zij zullen eerst in de rivier voor de stad neerdalen, om vervolgens door te vliegen naar Zanderij.”

De redactie van „De West” was in de gelgenheid foto's te zien van de reusachtige vliegtuigen (met een vleugeluitgestrektheid van honderd voet); men blijkt hier te doen te hebben met een groot type passagiersvliegtuigen, te gebruiken door de N.Y.R.B.A.-Line voor den weldra te openen wekelijkschen dienst tusschen New York, Rio de Janeiro en Buenos Aires, een dienst met veertig stopplaatsen, waaronder Paramaribo.

Streng discretie, accurate bediening, prima kwaliteiten en soepele betalingsvoorwaarden zijn de factoren, waardoor ieder Repatriërende bij voorkeur koopt in

MAGAZIJN „DE RESIDENTIE”

LANGE BEESTENMARKT 119-127

DEN HAAG :: TEL. 15555

— GROOTE SORTERING —

DAMES- en HEERENKLEEDING
MEUBELN - BEDDEN - RADIO

ENZ. ENZ. ENZ.

WAT

ZAL DE TOEKOMST VOOR UW KLEINE BRENGEN

KINDER-VERZORGING
GEZINS-VERZORGING
LEVENJ-VERZMUI
NILLMI
JGRAVENHAGE

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: **F. J. MAHLMAN**, Plaats 31 a. 5788

Hoe groot deze vliegtuigen zijn, blijkt uit het feit, dat zij gebouwd zijn voor vervoer van 32 passagiers, voorzien zijn van een keurig gemeubeld salon, met divans, gemakkelijke draaistoelen, een ruim buffet, toiletgelegenheden enz. De N.Y.R.B.A.-Line heeft echter het voornemen om voorloopig niet meer dan twintig passagiers met deze vliegtuigen te vervoeren.

Ze worden vliegbooten genoemd, omdat ze zowel als een vogel de lucht kunnen doorklieven, als gelijk een zwaan zich op het water bewegen. Zelfs bij onstuimige zee kunnen deze vliegbooten goed varen.

De bemanning bestaat uit twee piloten en een marconist.

Het enorme traject (eindpunten New York en Buenos Aires) wordt afgelegd in een week. Daarbij wordt alleen overdag gevlogen, gemiddeld per dag 1000 tot 1200 mijlen. Er zijn zeven hoofdstopplaatsen, waar men des avonds nederdaalt, om den volgende dag in een ander vliegtuig over te stappen voor de verdere reis.

En nu is er, volgens een bericht in „De Telegraaf” van 15 November, eerste ochtendblad, een nieuwe luchtpostdienst te wachten van een Fransche luchtvaart Mij., hier te lande vertegenwoordigd door de K. L. M., verbinding via Dakar-Natal. De „Compagnie Générale Aéro Postale” exploiteert, behalve verbindingen naar Spanje en Noord-Afrika, den luchtpostdienst op Zuid-Amerika. De Mij. hoopt bovendien binnenkort een zijtak van de lijn Natal (Zuid-Amerika)—Buenos Ayres te leiden naar Fransch, Engelsch en Nederlandsch Guiana.

Wanneer deze dienst voor het verkeer zal zijn opengesteld zal mail van Holland uit in plus minus vier dagen Suriname kunnen bereiken.

Het tarief van den luchtpostdienst der Aéro Postale bedraagt f 1.— per 5 gram voor brieven en f 2.— per 50 gram voor andere stukken. De verzending uit Nederland moet geschieden per laatsten posttrein naar Parijs.

Over deze luchtpostverbinding heeft „De Telegraaf” een onderhoud gehad met den heer Hans Martin, algemeen Secretaris van de K. L. M., waarvan wij een resumé vinden in het tweede avondblad van 15 November.

De heer Martin zeide, dat de Franschen geen rondlopende verbinding zullen exploiteeren. Voor het „binnenlandsch verkeer” acht de K. L. M. het van zeer veel belang een geregelde verbinding te bezitten van Suriname over Curaçao naar Venezuela. Voor het bestudeeren der nog weinig bekende binnenlanden van Suriname zou het maken van luchtfoto's onschatbare diensten kunnen bewijzen.

De mail, die ons land op Vrijdagavond met den laatsten posttrein verlaat — aldus de heer Martin — zal op Woensdag d.a.v. te Paramaribo zijn.

Ten slotte zeide de heer Martin, „dat de gedachten gericht blijven op een eigen bediening van de West, al meenen wij dat na hetgeen wij reeds te dien opzichte ondernamen, nu maar eens eerst van belanghebbende zijde interesse moet worden getoond voor die zaak. De voorgenomen vliegtocht van Luitenant Van Onlangs laat nog steeds op zich wachten, doch hij is niet van de baan. Men schijnt echter te aarzelen, iets ten behoeve van deze koloniën te ondernemen.

Tot ons leedwezen waren wij verhinderd de op 12 November in het gebouw der Ned. Handels Hooftschool door den heer S. P. L'Honoré Naber gehouden voordracht „Grepn uit het bestaan der West-Indische Compagnie tijdens hare grootste uitbreiding in Afrika en Amerika (1621—1654)” bij te wonen. Uit het verslag in de N. R. Ct. van 13 No-

Wissel In- en Verkoop	Hollandsche Bank voor West-Indië Keizersgracht 255 AMSTERDAM .(C) Tel. 31290 en 35290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008	Incasseeringen
Credietbrieven		Handelsinformaties
Telegrafische		Rembours- en
Uitbetalingen		Document.-Credieten

vember, ochtendblad A, knippen wij het volgende: „De rekening opmakende, is spreker van gevoelen, dat wij in Nederlandsch Brazilië ongeveer tweemaal het tegenwoordig Suriname hebben verloren; hij meent dat wij, in plaats van daarover te blijven treuren, ons moeten verheugen in het bezit van een half-Brazilië, dat wij in Suriname nog achter de hand hebben en dat wij ons nimmer genoeg op de ontwikkeling van dat gewest kunnen toeleegen.”

In eenige Nederl. bladen vinden wij het verslag van de op 14 November te Amsterdam gehouden buitengewone vergadering van aandeelhouders der Surin. Oil Comp.

Mededeeling werd gedaan van het ontslag van den heer Vingerhoeds Sr. als commissaris der vennootschap, terwijl de heer Vingerhoeds Jr. als voorloopig directeur de maatschappij zal verlaten en naar Europa terugkeert.

Beteekent dit — vragen wij — het einde van de diepboringen in Suriname? Laat de heer Vingerhoeds zijn instrument voor het aantoonen van de aanwezigheid van petroleum in de diepte, waarvan zooveel ophof is gemaakt, aan zijn opvolger in Suriname?

Het „Handelsblad” van 14 November schrijft:

„De afdeling Amsterdam van het Algemeen Nederlandsch Verbond heeft dit seizoen een economisch-historischen leergang over „West-Indië in verleden en heden georganiseerd. En reeds Dinsdag, den eersten avond, bleek, dat hiervoor verblijvend groote belangstelling bestond, er waren n.l. in de groote gehoorzaal van de universiteit ruim vijfhonderd personen samengekomen. Zij werden verwelkomd door den voorzitter van het bestuur, den heer J. Ed. Gerzon, die vervolgens het gemeentebestuur dank bracht voor zijn toestemming om deze lezingen in de universiteit te houden. Ook betuigde spr. zijn erkentelijkheid aan de directies van de Ned. Handel-Mij., Kon. Ned. Stoomboot-Mij., N.-I. Gas-Mij. en Maduro's Bank te Curaçao voor den bij het inrichten van dezen leergang ondervonden steun. Ten slotte herinnerde de heer Gerzon aan de woorden van oud-minister Kan op den Drentschen avond hier ter stede gesproken over ouders, die zich het meest aan hun misdeelde kinderen plegen te hechten. Moge dit ook voor onze regering en de West gelden en de begroting dier gewesten in het vervolg méér de aandacht van de Staten-Generaal hebben dan tot dusverre het geval was.

Mr. Dr. C. F. Schoch, hoofddirecteur van de Surinaamsche Bank, heeft hierna nog een inleidend woord gesproken en daarbij een en ander van zijn persoonlijke ervaringen in West-Indië verteld. Meer kennis omtrent de West beteekent meer belangstelling en die leidt weer tot grooter verantwoordelijkheidsgevoel bij het publiek.

Daarna volgde de eerste lezing van den leergang: prof. dr. H. Brugmans over de ontdekking van Amerika en de economische gevolgen daarvan voor Europa.

De tweede voordracht volgt op 26 dezer, dan spreekt de oud-directeur der Ned. Handel-Mij., de heer L. C. Vrijman, over den slavenhandel. Hierbij zullen lichtbeelden worden vertoond.”

Naar wij in „De Maasbode” van 12 Nov. lezen, hoopt Pater C. Verheyen, Pastoor te Paramaribo, zijn gouden jubileum als onderwijzer te vieren. De Pater is 45 jaar werkzaam in de missie der Eerw. Paters Redemptoristen in Suriname.

Wij herinneren ons den jovialen man nog zeer goed. Hij is bijna 70 jaar en staat nog altijd aan het hoofd van de U.L.O. school der missie te Paramaribo.

Onze beste gelukwensen aan den jubilaris.

Afgekondigd is het K. B. van 21 October j.l., waarbij bepaald is, dat de regelen, vastgesteld of nog vast te stellen ten aanzien van het verleen van geldelijke tegemoetkoming aan de nagelaten betrekkingen van in en door den dienst omgekomen Europeesche militairen van het leger in Nederlandsch-Indië, overeenkomstige toepassing vinden op de nagelaten betrekkingen van in en door den dienst omgekomen militairen, dienende bij de troepen in Suriname en Curaçao, met dien verstande, dat de daaruit voortvloeiende uitgaven ko-

men ten laste van het XIe Hoofdstuk der Rijksbegroting.

Wij moeten de bespreking van enkele ons toegezonden geschriften uitstellen. Ook de berichten uit de Surinaamsche bladen. Door ongesteldheid waren wij niet in staat het groote pak Surinaamsche couranten, per laatste mail ontvangen, door te lezen.

Curaçao.

De gouverneur.

De beslissing is gevallen. De heer Ir. Fruytier is op zijn verzoek eervol ontslagen als gouverneur. Wij hebben in het begin gezegd, dat dit naar onze meening diende te gebeuren, geheel afgezien van het oordeel over de persoonlijke gedraging van den heer Fruytier, en bij die meening zijn wij steeds gebleven, al hebben wij haar niet telkens herhaald.

Het lijkt ons, in afwachting van het verslag der commissie-Hoorweg e.s., nu den tijd om twee opmerkingen te maken. De eene is deze, dat de heer Fruytier valt in de eerste plaats als slachtoffer van de nalatigheid der moederlandsche regering en van allen, die de verantwoordelijkheid voor het weerloos laten van Curaçao dragen. En de tweede: de houding van een deel der R. K. pers in Nederland en Curaçao, die het gaandeweg heeft voorgesteld, alsof de heer Fruytier eigenlijk een soort held geweest was, die goed en bloed had opgeofferd, en diens eigen openlijke verklaring, terwijl de zaak sub iudice was, dat hij in gelijke omstandigheden op dezelfde wijze zou handelen, heeft aan het oordeel over den persoon van den gouverneur meer kwaad dan goed gedaan. Dit is zeer jammer, omdat de luttele maanden van zijn gouvernement een oordeel over zijn bewind niet toelaten. Intusschen blijft er — tenzij uit het verslag der commissie van onderzoek het tegendeel blijkt — voor de regering alle reden, om te bedenken, dat zij tegenover den heer Fruytier iets heeft goed te maken.

Ook tegenover Curaçao. Of de regering hierin zich haar verantwoordelijkheid bewust geworden is, zal straks blijken uit de benoeming van een nieuwen gouverneur. Er kan ook culpa in eligendo zijn. Voor den eerste den beste is er geen plaats. Toen de heer Fruytier verleden jaar ten slotte uit de bus gekomen is, schijnen velen vóór hem aangezocht te zijn geweest. Wellicht komen er nu weer bedankjes. Maar eigenlijk zou het niet meer dan natuurlijk zijn, wanneer nu eens een beroep gedaan werd op den vaderlandschen plicht van den geschikten persoon. Het gaan naar Curaçao als gouverneur moge in de gegeven omstandigheden geen pretje zijn, laat het zelfs een offer zijn, — wij zijn overtuigd, dat een man, die de gaven heeft, welke tot uiting komen in onafhankelijkheid, kracht, wil, volharding, rechtvaardigheid en zelfverloochening, en daarnaast in het bezit is van practische bestuurstanten, als gouverneur van Curaçao een prachtige taak, die hem zeker voldoening geven zal, als God hem leven en krachten spaart, tegemoet gaat.

Vinde de regering den rechten man.

Middelen.

In het eerste halfjaar 1929 hebben de middelen f 1.300.000 meer opgebracht dan in hetzelfde tijdvak van 1928 en bijna f 1.000.000 meer dan de helft der raming voor 1929.

Het tweede kwartaal leverde op f 1.860.839 tegen f 1.184.981 in 1928, en bijna 8 ton boven het 1/4 der raming. Deze laatste, in het geheel ongeveer f 100.000 beneden 1928, werd overtroffen: door invoerrecht met f 200.000, zegelbelasting met f 10.000, inkomstenbelasting met f 350.000, successiebelasting met f 10.000, motorrijtuig- en rijwielbelasting met f 2.500, boeten met f 6.500, examengelden voor motorrijtuigbestuurders met f 3.600, huur van landsgronden met f 8.200, dienstverleening bij door- en uitvoer- met f 10.000, huur van opslagplaatsen met f 7.400, posterijen met f 12.000, radiodienst met f 40.000, loodsgelden met f 100.000, watervoorziening met f 21.765 (geraamd pro memorie).

Hiertegenover zijn slechts wenige middelen beneden de raming gebleven: grondbelasting f 4.500 (f 21.000 beneden het 2de kwartaal 1928), inkomsten der Curaçaosche bank f 3.500. De onbruik van landskaden, op f 7.500 per kwartaal geraamd, bracht niets op.

RADIO BRAAT

TELEFUNKEN-SERVICE-STATION 5737

LAAN COPES VAN CATTENBURCH 88

DEN HAAG :: TELEFOON 17072

Verschillende factoren wijzen op grooten economischen bloei.

De vermeerdering van het aantal landsdienaren en misschien ook de verhooging van bezoldigingen komt tot uiting in een stijging van de pensioensstortingen, die van f 4.235 in 1928 tot f 7.260 geklommen zijn, ongeveer het dubbele der raming.

De Amigo deelt mee, dat de belangrijke stijging der inkomstenbelasting te danken is aan de „nieuwe methode, welke men thans toepast”.

De oude kwestie.

Het gaat nog altijd niet goed in de Willemstadse gevangenis. Een gevangene, die uit zijn cel ontsnapt was, heeft een bewaarder aangevallen, die teruggeschoten heeft en zijn aanvaller daarbij ernstig gewond heeft. De oppasser zelf bleef ongedeerd. Men meent, dat de revolver van den gevangene van buiten in zijn cel geworpen is door bevriende handen.

Klein goed.

Men kent de oude kwestie, dat de Koloniale Raad het bestuur een soort van verhoor op vraagpunten wil laten ondergaan over het optreden van een politieagent, die een burger opbracht. Het ging over een haan of kip op een erf. Als wij ons goed herinneren, stuurde de raad den gouverneur — het was al in Februari — 10 vragen thuis. Daarop is nog niet geantwoord, en nu heeft de raad op antwoord aangedrongen. Het lijkt ons in dezen tijd ook wel een der gewichtigste vraagstukken die aan de orde kunnen gesteld worden.

Twee nieuwe boeken.

In één week twee boeken betreffende Curaçao op onze schrijftafel te krijgen is iets bijzonders. Het gebeurde ons verleden week. Het Bureau voor handelsinlichtingen te Amsterdam, dat meer en meer zijn belangstelling ook tot onze West gaat uitstrekken, zond de eerste uitgave van zijn Handelsadresboek van Ned. West-Indië, terwijl reeds een paar dagen eerder *De geschiedenis van Curaçao opnieuw verteld door C. P. Amelunxen* verschenen was. Wij begroeten beide uitgaven met groote vreugde. Het eerste zal voornamelijk hier zijn weg moeten vinden, om den handel nieuwe betrekkingen met onze West te doen aanknoopen, het tweede heeft recht op niet minder debiet ginds dan hier of omgekeerd. Van beide boeken is te zeggen, dat zij in een behoefte voorzien. De heer Kesler betoogt dit voor het adresboek in een aardig opstel over *De Nederlandsche Handel en de West*, dat in het Nederlandsch, Engelsch en Spaansch afgedrukt wordt, terwijl wij gaarne hetzelfde willen verklaren van Amelunxens boek. Nog onder gouverneur De Jong van Beek en Donk scheef Nijman zijn *Beknopte aardrijkskunde der kolonie Curaçao*, maar een geschiedenisboek, dat als leerboek kon dienst doen, was tot op dezen dag niet geschreven. Het nu verschenen werk is tegelijk leesboek. Waar de belangstelling zoo toeneemt, vooral ook doordat telkens meer families er verwanten en kennissen krijgen, lijkt het ons niet twijfelachtig, dat het zijn weg wel zal vinden. De schrijver, die voor eigen rekening deze uitgave bezorgd heeft, verdient het ten volle, dat zij geen geldelijke strop voor hem wordt. In Nederland is het voor den prijs van f 3.25 verkrijgbaar bij K. v. d. Heide, van Aerssenstraat 226, Den Haag, giro 133069.

Geschiedkundige sprokkelingen.**De Kamer van Koophandel.**

De Curaçaosche Kamer van Koophandel werd verleden jaar voor honderd jaar opgericht. Die instelling is te danken aan den commissaris-generaal Van den Bosch. In een brief van 7 Februari 1828 kondigt hij de oprichting aan den Gouverneur Cantz'laar aldus aan:

„In het belang van den handel en de zeevaart zal het wijders nuttig wezen, dat er eene commissie of Kamer van Koophandel worde opgericht, welke door den raad van politie in hande'saangelegenheden kan worden geraadpleegd en die alsdan welgemelden raad zal kunnen inlichten.

De heer Th. Jutting wenschte ik bij die commissie tot president, de heeren Meyer, Lens, van der Meulen en den majoor van Raders tot leden benoemd te zien. Aan de twee eerste leden zou in het bijzonder kunnen worden opgedragen het behartigen van alle geschikte gelegenheden om, zoo in Noord-America als elders, bekend te doen worden de nieuwe verordeningen en inrigtingen, alhier in het belang des handels daargesteld, het zooveel doenlijk aanmoedigen van Americaansche handelaars om provisien en koopwaren naar herwaarts

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOl”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22—24 - DEN HAAG

MEISJESSCHOOL VOOR LEERLINGEN VAN 6 TOT ± 19 JAAR - KLEINE KLASSEN

L. O. met Fransch en Handenarbeid. MULO opleiding A en B. Hoofd, Mejuffrouw M. A. G. STEFFELAAR. Inlichtingen verstrekt gaarne Mevrouw E. Ch. STAMMLER-Böttger, gewezen Directrice der 1ste Lagere Meisjesschool, Koningsplein, Oost, Weltevreden, Schuytstraat 217, Den Haag. 5873

te zenden, en eindelijk het aanknoopen van gepaste relatien op Jamaica en elders, welke strekken kunnen om de geneigdheid tot het doen afhaken van waren alhier te doen ontstaan of dezelve te bevorderen. Aan de twee andere leden zou gevoeglijk kunnen worden opgedragen het opsporen der middelen om de zout, inzonderheid in de naast ommestrekten der stad, te vermeerderen. Nog zou de kamer van koophandel kunnen worden belast met het opmaken van een plan, houdende in regten geldende bepalingen tot het berekenen van commissie loonen door de kooplieden en de afschaffing van onereuse gebruiken, bij den handel alhier bestaande... Het oogmerk is om te zorgen, dat de goederen, alhier ter markt, 6 % beter koop in commissie gezonden kunnen worden dan te St. Thomas.”

Uit den Verren Vreemde.**Het groote marine-dok te Singapore.**

't Is een zonderling gehaspel met dat dok in Singapore.

In 1921 werd beslist tot de uitbreiding der dokgelegenheden voor oorlogsschepen in Singapore, met dien verstande, dat daar ook de grootste slagschepen, de dreadnoughts, zouden kunnen dokken. Voor dat werk werd een uitgave van 11 millioen P. St. toegestaan, maar dit bedrag zou de totaal kosten volstrekt niet dekken; met alle noodige uitgaven om het dok in evenredigheid uit te rusten en met de werken, die onvermijdelijk zouden zijn om den toegang voor dreadnoughts bevaarbaar te maken, zou het totaal wel niet beneden de 20 millioen P. St. blijven. Kapitaliseert men daarbij de exploitatie van een dergelijke onderneming en waagt men het het totaal dan in guldens om te zetten, dan gaat 't iemand duizelen.

Het besluit werd genomen in den tijd toen men algemeen geloofde aan het losbreken van een oorlog in en om de Pacific. Engeland wilde daar de kracht en macht van zijn groote slagschepen in werking kunnen stellen. Maar deze vonden er geen gelegenheid tot dokken. Zoowel voor de geregeld noodige verwijdering van de aangroeiing der scheepshuid, die aan de vaarsnelheid afbreuk doet, als voor een herstelling of voorziening hoe gering ook, die niet in zee kon verholpen worden, moet een groot oorlogsschip naar Malta of Engeland om te dokken.

Singapore zou als Britsche vlootbasis in het verre Oosten eerst volle waarde krijgen door de uitbreiding, waartoe in 1921 besloten was. Deze vond dan ook bij de dominions, met name bij Australië, volle instemming, terwijl zij daarentegen door Japan als een bedreiging werd beschouwd, die, zeide men, niet strookte met de neiging tot toenadering tusschen de twee landen, die anderzijds werd betoond.

Toen in 1924 het eerste labour-ministerie, met Mac Donald als premier, optrad, was een reeds vrij ver gevorderd begin gemaakt met eenige werkzaamheden en overeenkomsten waren gesloten, andere in de pen voor de verdere uitvoering. Maar de nieuwe regering beschouwde de versterking van de vlootbasis zoo geheel in strijd met haar geloof aan de mogelijkheid om den wereldvrede met andere middelen te kunnen verzekeren, te meer omdat zij in de in Japan gewekte animositeit zelfs een vergrooing van de oorlogskansen zag, dat zij besloot de werken stop te zetten en de gesloten contracten te verbreken. Gingen hiermede kosten gepaard, dan zonken deze toch in 't niet bij de millioenen, die nu uitgespaard werden. In Australië en in de Maleische Staten verwekte dit besluit heftige kritiek. 't Was alsof Engeland zijn gebieden om den Pacific losliet, om er Japan en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika vrij spel te laten. Ook de andere dominions konden de beslissing van Mac Donald niet goedkeuren. Feitelijk zijn de werkzaamheden dan ook niet stopgezet, al werd met verminderde kracht gearbeid. De dominions hielden ze op hun kosten gaande. Deze toestand zou zoo natuurlijk niet lang hebben kunnen duren. Maar hij behoefde dit toevallig ook niet te doen. Ramsay Mac Donald bleef immers maar kort aan het bewind. De val van zijn ministerie betekende de hervatting van de Singapore-plannen. En de uitvoering werd van dat oogenblik af met bijzonderen ijver bespoedigd.

Het aantal daar te werk gestelde arbeiders was zoo groot, en de daarbij toegekende loonen waren zoo hoog, dat de cultuurondernemingen in Z.O.

Azië er lastige gevolgen van ondervonden hebben.

Het eigenlijke doklichaam, het groote ruim om de zeehuizen te kunnen opnemen, werd in Engeland gemaakt. Toen het gereed was, vond men in Engeland geen onderneming in staat en bereid om het naar Singapore te slepen. Een Nederlandsche maatschappij ondernam en volbracht in den zomer van dit jaar het stoute stuk. Het 50.000 ton groote dok werd neergelegd bij Seletar, aan de N.O.-kust van 't eiland, dat Singapore was (was, want sedert vijf jaren is het door een dam verbonden met den overwal van Malakka).

Singapore heeft toen gevierd. De gouverneur heeft er een gebeurtenis van gemaakt, alsof reeds iets van belang bereikt was. Hiervoor bestond in zover reden, dat met de vervaardiging van het dok en met de overbrenging inderdaad iets buitengewoons volbracht was. Maar af, gereed was niets. Laat ons b.v. maar eens vermelden dat de firma Sir John Jackson, aan welke de verdere afwerking van de basis te Seletar is opgedragen, volgens haar berekening nog 7 jaren noodig zal hebben om het door haar op zich genomen werk te voltooien. Het vaarwater, waardoor Seletar bereikt wordt, moet op voldoende diepte uitgebaggerd worden. De oevers, die moerassig en dicht begroeid zijn, moeten geschikt gemaakt worden voor gemeenschaps- en vervoermiddelen. Een groot vliegveld, draadloze installatie zijn niet bepaald en afzonderlijk onderdeelen van de vlootbasis, maar hun aanleg houdt er toch verband mee. Voor de olievoorradplaatsen is reeds veel gedaan, maar voor de eigenlijke installatie van werkplaatsen, opslagruimten, enz. enz. blijft nog zoowat alles te doen.

In dezen toestand kwam het ministerie Mac Donald nu voor het Singapore-groot-dok-vraagstuk te staan. Wat in 1924 mogelijk leek, leek nu wel uitgesloten. Hoewel dadelijk de vraag geopperd werd: hoe nu, wat nu met Singapore? verwachtte men dat de labour-regering in geen geval een beslissing zou nemen vóórdat de waarschijnlijk in Januari 1930 te Londen te houden vlootbijeenkomst der 5 groote zeemogendheden tot een beslissing zou zijn gekomen.

En nu is Mac Donald toch met een mededeeling en met een daad gekomen.

In een vergadering van het Lagerhuis heeft de Lord der admiraliteit den 13en November medegedeeld, dat de regering bevolen heeft om het werk tot uitbreiding van de vlootbasis te Singapore feitelijk te staken en alleen datgene te doen wat tot instandhouding van het reeds verrichte werk moet geschieden. Nieuwe aanbestedingen zullen niet gehouden worden. De regering wenscht eerst den uitslag af te wachten van de Londensche conferentie.

De dominions zijn in dit besluit bekend. De regering van Australië had aanvankelijk eenige bezorgdheid betoond. Zoals men weet, is daar zoo pas een labourgezinde regering opgetreden; deze heeft zich volkomen gerustgesteld verklaard.

Wij mochten dus wel zeggen, dat het een zonderling gehaspel blijft.

Niemand weet nu hoe of wat. Stopgezet zijn de werkzaamheden in afwachting van de resultaten te Londen.

Mac Donald komt daar dus niet met: indien de conferentie bevrediging aan Engeland geeft, zal de aanstoot veroorzakende Singapore-onderneming verdwijnen. Hij zal er komen met: De aanstoot gevende uitbreiding van de Singapore-vlootbasis is door ons stop gezet, aan U hier uit te maken of Brittanje verplicht is de werkzaamheden te hervatten.

Dat is van politiek standpunt beschouwd niet hetzelfde.

Voor den Britschen belastingbetaler zal elke oplossing „betalen” beteekenen, maar erger zal voor menig goed vaderlander zijn, dat elke oplossing voor hem „twijfel” beteekent. Wat is nu uit staatsmansoogpunt als noodig te beschouwen, wat mag als niet-noodig prijs gegeven worden? Wat zal als de officieele waarheid voor heden verkondigd worden en zal dit morgen weer niet van officieele zijde gelogenstraft worden?

Aan de Leden verzoeken wij vriendelijk hunne kennissen, die nog niet tot „Oost en West” toetraden, daartoe op te wekken. De gebruikelijke vraag: „WAT HEB IK AAN DE VEREENIGING?”, ware eenvoudig te beantwoorden met: „DE VEREENIGING HEEFT WAT AAN U”.

C. VERSLUYS Jr.

BOEKHANDEL OP ELK GEBIED

KANTOORARTIKELEN
LEESPORTEFEUILLE
MUZIEKHANDEL

HET GESCHIKTSTE ADRES VOOR
INDISCHE VERLOFGANGERS VOOR
REISLECTUUR

HEERENSTR. 5 - RIJSWIJK

TELEFOON No. 18798

ER IS GEEN ENKEL LAND

dat koloniën heeft, waarin een tijdschrift wordt uitgegeven, dat op eene wijze als

„NEDERLANDSCH-INDIE OUD EN NIEUW”

de voortbrengselen der kunstnijverheid en volkskunst vastlegt.

„Zoo'n tijdschrift moet van alle kanten gesteund worden.”

(LION CACHET, Sierkunstenaar)

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uiten. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN

LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG - TEL. 37867

PIANOS ORGELS - RADIO

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Bergen op Zoom.

Op 25 November a.s. te 8.00 nam. zal een film-avond gegeven worden in de bioscoopzaal van het City-Theater, Markt.

Vertoond zullen worden de films „Tropisch tourisme”, belangeloos in gebruik afgestaan door de K.P.M., met muzikale begeleiding, die welwillend wordt verzorgd door de Dutch Gramophone en Radio Works te Amsterdam.

Als inleider en explicateur zal optreden de heer L. D. Petit, Secretaris der afdeling Amsterdam.

Als tweede en derde film worden gegeven „Roboedoer en Bromo” en „Djokjakarta”, beide regeeringsfilms door Z.E. den Minister van Onderwijs, K. en W. ter beschikking gesteld.

MODE-ACADEMIE J. & G. DE GRAAFF

ANNA PAULOWNA STRAAT 18a

DEN HAAG

DAMES, die nog aan den WINTERCURSUS willen deelnemen, melden zich vóór 2 December aan. **PRIMA FRANSCHE COUPE.** De lessen worden door ervaren Leerressen gegeven. Prospectus gratis bij de Directrice.

Uitnodigingen zullen gericht worden aan het do- ceerend personeel der verschillende scholen en aan de leerlingen der hogere klassen van de inrichtin- gen van Middelbaar en U.L.O. onderwijs.

Mededeelingen.

Van de Redactie.

Door onvoorziene omstandigheden, deze week geen mutatiestaat.

INDISCH GENOOTSCHAP.

Groep West-Indië.

Bijeenkomst op **Vrijdag 22 November 1929**, in een der zalen van het Genootschap, Van Galenstraat 14, 's-Gravenhage, des avonds 8 uur.

Punten van behandeling:

1. Mededeelingen van het bestuur.
2. Behandeling van de begroting van Curaçao.

Namens het Bestuur:

FRED. OUDSCHANS DENTZ, Secr.

NIEUWE MAILSCHEPEN.

Het Agentschap van de N.V. Stoomvaart-Maatschappij „Nederland”, de firma Crans en Co. te 's-Gravenhage, deelt ons mede, dat de eerste af- vaart van het m.s. „Marnix van St. Aldegonde” zal plaats hebben 7 October 1930 van Amsterdam.

Wij merken hierbij nog op, dat de „Marnix van St. Aldegonde” (19.000 ton) het tweede motor-pas- sagersschip zal zijn, hetwelk gedurende 1930 aan de vloot der Maatschappij „Nederland” zal worden toegevoegd, immers de eerste afvaart van het m.s. „Johan van Oldenbarnevelt” zal plaats hebben op 6 Mei a.s. van Amsterdam.

BOOTTREIN STOOMVAART-MIJ. NEDERLAND.

Het Agentschap van de N.V. Stoomvaart Maatschappij „Nederland”, de firma Crans & Co. alhier, meldt, dat de boottrein van het s.s. „Jan Pieters- zoon Coen”, hetwelk 22 November a.s. te Genue verwacht wordt, Zaterdag 23 November a.s. des morgens 9.45 uur aan het Staatsspoor in Den Haag zal aankomen.

Van het Informatie-Bureau.

COMMISSARIAAT VOOR INDISCHE ZAKEN.

Twee personen, die naast het eindexamen H.B.S. vijfjarigen cursus, in het bezit zijn van het diploma Hoogere Textielschool te Enschedé, of van het diploma Textielschool te Tilburg, kunnen op kort verband (6 jaren) naar Ned.-Indië worden uitge- zonden ter plaatsing daar te lande als ambtenaar voor de textielnijverheid. Sollicitanten met praktijk hebben de voorkeur. De aanvangsbezoldiging be- draagt f 300 's maands.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, behooren zich bij ongezegeld schrijven te wenden tot het Commissariaat voor Indische Za- ken bij het Dept. van Koloniën (te adresseeren aan de afd. B., eerste bureau), onder overlegging van: a. hunne diploma's en, zoo mogelijk, getuigschrif- ten; b. eene uitvoerige beschrijving van opleiding en levensloop.

Nadere bijzonderheden vindt men in de Staats- courant van 11 Nov. j.l.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF;

P. Valk, Electricien 1e kl. bij de S.S. en Tr., p.a. Ned. Handel Mij., 's-Gravenhage.

H. F. O. Weijhardt, Topograaf 1e kl. dienst Mijnbouw, Poste-restante, Bussum.

J. E. N. Kraft van Ermel, Commies bij de S.S. en Tr., Dorotheenstrasse 30, Düsseldorf.

F. L. Kruijsboom, Immigratie-ambtenaar 2e kl., p.a. Ned. Handel Mij., 's-Gravenhage.

BOUW-, WONING- EN PENSION-BUREAU „BONA IMMOBILIA”

SCHEVENINGEN

TELEF. 55179

CORN. JOLSTRAAT 35

heeft voor de a.s. zomermaanden modern ingerichte, gemeubileerde

VILLA's, Heerenhuizen en Kamers TE HUUR

Scheepsbevrachtingskantoor v. binnen- en buitenland. Aanbevolen adres v. d. Ver. „Oost en West”

Mej. E. A. Logher, Onderwijzeres 3e kl. bij het O. W. L. O., Alb. Cuyppstraat 48, Amersfoort.

A. van Maanen, Sub-officier van Justitie bij den Raad van Justitie te Soerabaja, Lomanstraat 87, Amster- dam.

H. A. van Heeswijk, Tijd. wnd. opz. bij de S.S. en Tr., Waalstraat 37, Acht bij Eindhoven.

Mr. Dr. M. A. G. Hathoorn, Raadsheer in het Hoog- gerechtshof van N.-I., p.a. Ned.-Ind. Escompto Mij., 's-Gravenhage.

Mej. J. van der Ende, Hoofdverpleegster bij het Krank- zinnigenwezen, Mathenesserweg 177c, Rotterdam.

H. J. M. Koster, Teekenaar 1e kl. bij den Waterstaat en 's Lands B.O.W., Beukelweg 6, Rotterdam.

K. Wirth, Hoofdagent Pol., Bremen, Wiedhofstr. 57a.

W. F. H. van Rantwijk, Dir. 2e kl. Gevang., v. Weede van Dijkveldstraat 37, 's-Gravenhage.

Ir. J. J. Heyting, Ingenieur 2e kl. bij de S.S. en Tr., Menton (France), Rue du Colonel Hébert.

Ir. V. H. Ploem, Ingenieur 1e kl., Pauwenlaan 52, Den Haag.

Mevr. J. F. v. Suchtelen, Ambtenaar Hoofdkantoor der Volksgezondheid, v. Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag.

Mej. G. J. Weers, Commies bij den P.T.T.-dienst, Hotel Terminus, 's-Gravenhage.

J. A. Blankenzee, Administrateur bij het Riviervervoer, v. Weede van Dijkveldstraat 23, Den Haag.

J. W. de Visser, Commies 1e kl. P.T.T., Louise de Co- lignystraat 28, 's-Gravenhage.

H. Young Quentin, Inspect. Financiën, Conradkade 39, 's-Gravenhage.

G. J. van Deursen, Assistent-Resident, De Mient 62, Den Haag.

MET PENSIOEN:

H. van Santwijk, Resident van Kedoe, Groot Hertog- ginnelaan 147, 's-Gravenhage.

N. F. Pelsma, Hoofd Holl.-Inl. school te Lemoedjang, Stadhouderslaan 18, Hilversum.

Die Quelle der Verjüngung.

Es ist eine merkwürdige Tatsache, dass man eigentlich erst in der Neuzeit begonnen hat, zu verstehen, dass Lebensglück und Gesundheit des menschlichen Körpers Begriffe sind, welche sich nicht von einander trennen lassen. Die Pflege des Säuglings, die Grundlage der Erziehung der Kinder, die Lebenshaltung der Erwachsenen — alle diese Massregeln, die vom ersten bis zum letzten Tage unseres Lebens unser Glück beeinflussen und bestimmen, haben in den letzten Jahren in allen civilisierten Ländern eine gründliche Änderung erfahren. Wir wollen Licht, Luft und Bewegung in unser Leben bringen. Die dunklen Häuser mit den kleinen Fenstern verschwinden, um grossen Lichtspendern Platz zu machen. Wir suchen die Sonne, lassen sie an unseren Körper dringen, um ihre Heil bringenden Strahlen auf uns wirken zu lassen. Wir richten unsere Kleidung so ein, dass die Millionen Poren unseres Körpers frei atmen können. Und wir suchen Bewegung, um die Lebensorgane unseres Körpers systematisch anzuregen und zur Arbeit zu zwingen, um den Stoffwechsel zu fördern, der die Grundbedingung zum ewig neuen Aufbau der Zellen unseres Körpers ist: zur andauernden Verjüngung.

Diese neue Erkenntnis von der Notwendigkeit, in jedem Augenblicke dem Neuaufbau d. h. der Verjüngung zu dienen, hat eine neue Wissenschaft hervorgebracht, welche unter der Bezeichnung „rhythmische Gymnastik” allgemein bekannt geworden ist. Da es sich um eine Wissenschaft handelt, die sich langsam auf Grund ernster Forschung herausgebildet hat, kann das Ergebnis dieser Wissenschaft auch nur von dem zur praktischen Anwendung gebracht werden, der seine Kenntnisse in Jahre langem Studium an einer geeigneten Aushalt erworben hat. Es handelt sich bei der Ausübung der wissenschaftlichen Gymnastik um systematische Unterstützung der Organe des Körpers, ihre Lebensfunktionen auszuüben. Es handelt sich nicht um den Missbrauch, der mit einer durchaus unwissenschaftlichen Gymnastik getrieben wird, nicht um eine Art Anleitung zum Tanz, oder gar zu Übungen, die den Körper, namentlich den weiblichen Körper, schädigen können. Wer aber die wissenschaftliche, rhythmische Gymnastik unter Anleitung eines berufenen und wissenschaftlich ausgebildeten Sachkundigen betreibt, wird mit Stannen bemerken, wie seine Lebensfreude täglich wächst, wie alte Leiden verschwinden, wie seine Gesundheit zunimmt, wie er sich körperlich und seelisch befreit fühlt, um sich im wahrsten Sinne des Wortes zu verjüngen.